4. Mai 27

Gustaf Adolph medh Gudz nåde Swerriges, Göthes och Wendes Konung, Storfurste till Finland, Hertigh uthi Estland och Carelen, Herre öfwer Ingermanland.

Wår synnerlige ynnest och nådige benägenheet medh Gudh alzmechtigh tillförenne. Wij haffue, Herr Marsk, latet medgifwa [illegible] som all ordre hwar wij wele att man Vaktene i Liffland förhållas skall öfwer denne tillstundande Sommer, sampt der hoos fogat alle de förslagh uppå huadh wij der till nödigt erachte, utaf hwilket alt wij här hoos och sände eder doubleter. Warde fördenskull att j retten eder der effter, och försörie så alle platzer än medan tillståndet warer, att j sedan deste minder hazard ther till befrychta måge, ther thet till wapn komma skall. Ty på det att fienden icke flere gånger må komma falla eder in i Liffland, så synes oss rådeligit, att j logera eder med armeen antingen widh Mitow (: der wij helst sågo :) eller widh Ryggen eller widh Selburg. Ty det icke den ene difficulteten an tillfören ware widh Selborg, effter thet så långt uthligger ifrån Riga, så synes oss ingen bequämligare ort än ther. Ty sedan kunde j tillijka både Curlandh och Dynan [illegible] försäkra. Män ther j och [illegible] widh Ryggen och logerede eder ther uppå den Lithauiske sidan, och hålle tillijka några trouppe uppå widh Curlandh som och den [illegible] kunde dess [illegible] wara [illegible] så [illegible]. Ty ther kunde j Dynan både [illegible] och medh defendera, ther hade j och [illegible] in i Lithauen och Curland effter alle nödtorfftige medel [illegible] in i Liffland, ther låge j och så säkert som någorstädes effter ther är mest [illegible] både [illegible] till Selborg och medh till Mitow, och alle [illegible] in i Lithauen, Curland och Liffland. Så länge j och ther låge, skulle icke fienden [illegible] sigh öfwer Dynan, hwarken neden eller öfwan [illegible] eder. Ty han moste alle dagar befara, att j [illegible] honom i Lithauen eller Curland infallande, ther han sigh sedan begifwa skulle. Ty fast han än wore tillbaka, så kunde j lyckeligen genom en course in i Lithauen divertera honom sedan igen.

Och medan wij eij förslager Landtståtens contribution på
tiugu tusende, och Madens Skatt på tijo tusend daler än hafwer
införa latet, Nu skole j hålla them både der till, att the be[tal]
summor än en tillfyllest utgöra måge. Belangandes Landståter-
ne derhemma, hwar the deras icke efterkomme, att j wele lägga
Ryttareijt in i theras gårdh, och sådeles lage uthi för under;
Dock wele wij att j så wäll som andre wåra befalninger puncte-
ligen efterkommen, och icke remittera någat eller dispensera emot
wåra Konungslige mandata. Thet j och elliest icke finne
ne huru j the twenne Compagnien af Landståterne i Estland och
Liffland göra kunde, effter såsom wij ock i Preussen haf-
we införa latet, Nu drager der wäll sielf till minnes,
att när wij Ao 1622 lätte mönstra Estniske och Liffländ-
ske Adell, medh Spillegeldt, då wore de ock till anhundra-
de Tiugu och Tiutijo man: När j nu räkna deras sedan in-
kräkte Liffland ther till nembligen alle theras Rostie-
ter som hafwer fått godh ther ighiennem, hwilken the der
af att hålla icke mindre skyllige äre än alle the andre, Nu
är ju ingen tuifwel, att thet ju åtminstone stiger
till ethundrade hester. När j nu leggie thesse 100 hester
till de förre 276. så blifwer ther än just twå Compag:
niefwer.
Thet och Stens Mortensen hafwer tagit en hoop med
högt anslagit Commiss, Amunition och Proviant uthi walst
och skalle i betalning på wåre egit drager wedsker, för
hwilkit wij här under ganinge erlagdt hafwer, dess begäre
oss skall intet. Ty i den stadem Soldaterne hade kunnat
accommodera sigh i allahanda motto, ther the hade fått re-
dafringer, Nu hafwer the än most mångenna hand högt
anslagne wahrur och Proviant, och deß twert emot
när der en godh ordre wij hafwer och frändeles lä-
ninger, hwar igenom the är af sigh komne, i såk-
domar fallder och ändteligen döde blefwer. Nu me-
dan wij nu hennom sådant intet bestå, Ty skole j tillij-
ka

4. Mai 27

73

Gustaf Adolph

Doubblett

är Konungslige ynnest och nådige benägenheet medh Gudh Allzmecht-
tigh tillförenne. Wij hafwer, Ber Margk, låtet med gifwa ther
Rijkssens fören all ordre, huru wij wele att med Sakerna i Liffland
förhollet skall i denne tillstundande Sommar, hemgst der hos fogat
alle de förslagh opå huad wij der till nödigt trachte. Skole för-
dänskull att j under der effter, och förseen så alle platzer
med undan Ställestandet warer, att j sedan desto mindre hazard
der till befahra måge, ther thet till wapn komma skall. Och
på det att fienden icke skall gånger må kunna falla öfwer in i
Liffland, Så synes oss nödigst att j logera eder med armeen emot
widh Mitow, der wij hafwer läge, eller wid Ryggen eller Bau-
skebergh. Och der icke den ena difficulteten om tillförsler war
med Bauskeberg, effter thet så långt liggie up ifrån Rigo, så
synes oss giger bäsligare ort än ther. Ty sedan kunde j tillij-
ka både Cursten och Düna alderbäst försecura. Om ther j
och slage een Brygga med Ryggen, och logerede eder ther på
then Semgalliske Sidan, och hölle tillijka några trouppez uppe
med Cursten som och den Brantzen bewarede, kunde deß
starkare wara åtskillige så godh, Ty ther kunde j Düna både up och
neder at defendera, Ther hade j och så nära in i Litthowen och
Churland efter all nödtorfftige medel som in i Liffland, Ther
läge j ock så sekert som någerstädes, effter ther är mest Skogh-
wägh både op till Bauskeberg och ned till Mitow, och alle andra
ändar in i Litthowen, Churland och Liffland. Nu länge
j och ther lage, skulle icke fienden läteligen fördrista sigh öfwer
Düna, hwarken neden eller åfwan för eder. Ty han moste
all dager befara, att j wände henom i Litthowen eller Chur-
land infallande, ther han sigh sedan begifwa skulle. Och
sist hafwa än deß tilbuds, så kunde j ellerest genom en course
in i Litthowen lätteligen divertera henom sedan igen.

Och medan wij thet [illegible] förslaget Landstormens Contribution på Tiuge-
tusend och [illegible] på Tijotusend daler än hafwe införa lå-
tat, Ty skole j hålla them beredde till, att the b(emel)te summor kunna
tillfyllest [illegible] warda; Emedan Landstormen [illegible] medh,
hwar the thet icke efterkomma wele, att j [illegible] Rijtstyget
in i [illegible], och sådant taga mehr för händer. Och wele
wij att j så [illegible] som andre wåre befalningar flijteligen efterkom-
men, och icke remittera måge eller dispensera emoot wåre
Kungelige Mandata. Ther j och elliest icke kunne bringa
j the try Compagnie af Landstormen i Estland och Lifland [illegible]
[illegible], efter som wij och [illegible] förslaget hafwe införa låtit,
Så [illegible] till [illegible], att nähr wij A:o 1622
läto mönstra Estniske och Lifländske folkes [illegible],
då woro the [illegible] Tuhundrade [illegible] och [illegible] man, Nähr
j nu räkna thet sedan [illegible] ther till, nembligen
alle theres [illegible] som hafwe [illegible] them [illegible] man,
hwilken the ther af att hålla icke mindre skyldige äre än alle
the andre, Så är ju ingen twifwel, att thet ju åtminstone
stiger till ettundrade hästar. När j nu läggie thesse 100 hä-
star till de förre 276, Så blifwer ther ju wist try Compagnier
[illegible]

Ther [illegible] hafwe [illegible] en [illegible] med [illegible] om-
slaget Commiss, Sammaledes och Proviant i betalning af [illegible] och
[illegible] på wåre [illegible] wexsler, för hwilka wij hafwe
rede penningar erlagt hafwe, Thet behager oss [illegible] intet.
Ty j den [illegible] Soldaterne hade kunnet accommodera sigh i aller-
handa [illegible], ther the hade fått rede penningar, Nu hafwe
the [illegible] mehr [illegible] omslagne Commiss,
[illegible] och Proviant, och [illegible]
order [illegible] och [illegible],
[illegible] i [illegible], och ändteligen
döde blefwe. Och medan wij wele [illegible] intet
[illegible], Ty skole j tillijka medh Gubernatorn hålla [illegible]

till, att han [illegible] erlägger till Soldaternes Underhåld
[illegible] Trettijotusend daler i rede penningar af sitt [illegible],
och taga sin [illegible] Commiss igen, [illegible] b(emel)te
Summa ändeligen erlagd warder. Och hwar han thet
icke gör, skole j sända honom till Stockholm i förwaring.
[illegible] och andre /: [illegible] till
[illegible] att the hafwe [illegible] :/ Så skole j
[illegible] intet [illegible]. Thernäst skole j och göre
efter [illegible] eller [illegible] Proviant [illegible],
Ty skole j [illegible] Soldaterne [illegible] längre [illegible]
i [illegible] än [illegible], Och
intet Commiss eller [illegible] på wåre
[illegible] låthe, utan låt them med rede
penningar betalas, som wij här [illegible] med rede penni-
gar [illegible] eller annorstädes [illegible].

Till thet sidste, effter wij [illegible] Tyskland,
[illegible] wij, att j strax läte [illegible] 4 Compag:
Curass: [illegible],
och läthe them [illegible] ut [illegible]. Hwilket
tilltro wij [illegible]. Och befala
eder Gudh [illegible] Stockholm den
4 Maij Anno 1627.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Instruction

För Feldtherren Grefwe Jacob De la Gardie och Öfwersten och Öfwersten her Gustaff Horn, hwarefter H: K: M:tt wille att Krigzwäsendet uthi Lifflandh detta åhret föras skole Actum Stockholm then 24 Aprilis Anno 1627.

1. Medan H: K: M:tt hafwer sigh resolverat effter detta närwarande Stilleståndz förlopp, uthi Lifflandh, gripa till Wapnen igen, och förmedelst Krijget på den orten, hålla Fienden af, att han icke medh sin gantske macht må begifwa sigh åt Preussen och H: K: M:tt ther så myckett beswärligare falla, Så wille H: K: M:tt förordna skulle, att thet follcket som ther allareda är, och hwadh kommanderat warder, uthom Garnisonerne som i Fäldt, disponeres och brukas skole på thet sätt som följer.

2. Skole the bruka uthi Fäldt till häst, trij Compagnie Curassirer, her Gustaff Horns, Aschenhusens och Rosens.

3. Sedan skole the uthi lijka motto hafwa uthi Fäldt the trij Compagnie Landsåterne, bådhe af the gamble och Nyo Fänikor, såsom och Rysserne, och medan the tillförenne hafwa warit under ett Compagnie och nu fördelte uthi trij, så skole the, the trij nyo satte Compag: medh godhe och duglige officerer wara försedde.

4. Der till medh skole the bruka the 6 Compag: Finske Ryttare som nu i Lifflandh äro, såsom och the 6 Compagnier nu tillkommande Maij ifrån Finlandh öfwerskickas skole.

5. Till Foot skole the bruka i Fäldt the twå Regementen Soldater, Wormbrandtz och [illegible], och på thet samme Regementen måge bliffwa Complet och tillfylles

wille H: K: M:tt sända dem till recreüe hwadh såsom öfwer
bliifwer, af the Ytter Wäsir Öhestland kunna och hädan
åth Preüssen förwandade ähro.

6. Sammaledhes skole och brukas i Fäldt ett Regemente
Lijka Vpländske Knechter, hwilke H: K: M:tt ochi
lijka motto wille sända recreüe här ifrån, der medh
de Compleres kunna.

7. Och medan öfwer den förordningen till Garnisonerne
giordt är, bliifwa öfwer af Christoffer Anderssons Regemente
twå Compagnie, och af Hans Wrangels Regemente
Ett Compag: Så wille H: K: M:tt de samme och desslikest i
Fält brukas skole, eller hwar Fältherren och för Nyttigt
hem befinner till Landsens wärn och defension bäst
behöfwas kunna.

8. Efter såsom H: K: M:tt förmener att ofwanbe:te Fältherre
och H: Würtzhof hem med förschr:ne 18 Compagnie och 3½
Regementer till foot, skale uthi Fält någorlunda
bastant wara, och Krigzwäsendet uthi detta åhr
der medh uthföra kunna, Så wille derföre H: K: M:tt
dessa effterföliandhe till Garnisonerne brukas för
deras skole.

9. Uthi Rijga Stadh och Fästningh, skole leggias the tw Regemen-
ten, her Christoffer Anderssons och Wrangels, och hwilke Otta
Compag: allaredo der äro. De öfrige otta Compag: skole
ifrån Finland dijt öfwerskickadhe warda.

10. På Nyy- och Dünemünde skole förleggias de 4. Compagnie
af Hanbatzs folck, som ock desslikest ifrån Finland
dijt förwentandes äro.

11. Sedan skole på effterföliandhe Hus och Fästningar
och effter:ne Fält uthi Garnison förleggias, såsom på

Mitau och Düntsk the 4 Comp: Hindrich Wretts som
och ifrån Finland dijt förwentade äro. På Kokan-
husen 3 Compag: Christoffer Anderssons, På Walburgs ett
Compag: På Sebalie, Karsen och Nünebergs och Adzele
sammaledhes ett Comp: Anderssons.

12. Aff Hans Wrangels Regemente på dessa 4. Comp:
På Marienburg och Ermes hwardera ett Compag:
På Nyhusen ett halft och på Kirempä ett halft
Compag:

13. Desslikest af Öfwerst Wrangels Regemente på Kex-
holm 3 Compagnie. Aff Jacob Sketels Regemente skole
bliifwa på Narfwen 3 Compagnie. På Iwanogorod, Jama
och Caporie twå Compagnie, der medh H: K: M:tt förmenar
att alle hüsen och Befästningarna wäl besatte, och
för alle fiendtlige enterpriser och förhafwande
förwarade och försäkrade kunna.

14. Der emoot skole de straxt sedan the förnimme Tijden för
förändrat blifwa, aldeles wersatte och färdige wara
ther ifrån åt Preüssen affärdade the 4 Compagnie Curassi-
rer, Ulrikas, Magnus v: der Pohlen, Nicklas Dier-
ringz och Von Scheneb. Såsom och föreskrifna tijdh
åth Vnteringe allt det Vndanskickade folck i Lan-
det är, bådhe Ryttare och Knechter.

15. Hwadh till Fält Staten behöfwas, så till Fält
som Vnderholdh, såsom Artollerij och ammunitions för-
salar, och hwadh mehr af nöden är, skole Herr Wüstof
hem här ifrån med sigh all bestäldh och förordning
bekomma.

Memorial

För General Lieutenanten her [illegible] hwadh han i Finland förrätta skall. Actum Stock-
holm den 27 Aprilis Anno 1627.

1. Skall han nu strax begifwa sigh her ifrån till Finland, och när
han dijt kommer granneligen förfara huru dett lyder med dett
Utskriffningen, tagandes wisse Rullor på alt nyskrefne folket
och huru månge dett till talet bliffwa kan, och K: M:t:
ofördröijeligen der om förnimma läta.

2 Effter såsom K: M:t: will hafwa en godh deel af dett
Finske Krigzfolket öfwer i Lijffland, Så skall han först
tillförordna de åtta Compagnier knechter af [illegible] och [illegible]
[illegible] Regementer som förleden höst hemförlåfwade ära,
och föra dem till den ort att gå till skepz, som de kunna
hafwa närmeste wägen att marchera, och skip och Skeppz-
folk ther näst till att bekomma, der med de öfwerskeppas kunne.

3. Sedan skall han och af de nyskrefne knechterne, samla
8 Compagnier, föra till [illegible] och föra till [illegible]
[illegible], och [illegible] föra dem till den ort de när-
mast hafwa och bäst och bequämligast öfwerkomma kunne.

4 Desslikest skall han och uthi åtskillige Provincier och Orter
samla af de nyskrefne knechter 1095 man [illegible]
till de Regementer uthi Lijffland ära; och dem läta för-
ordna på åtskillige orter, der de närmest hafwa dijt
Regementen förlagde ära, och så starke som han weet
till hwart och itt Regemente behöfwes, och hwem med-
gifwa förslagh [illegible] mönster.

5. Der till med skall han och tillförordna de [illegible] Compag: Finske
Ryttare, som och förleden höst hemförlåfwade woro, och be-
flijta sigh att förskaffa [illegible] der till godhe skip, der med de wäl
och bequämligen öfwerkomma kunne.

6. Dernest anlangande till bem:te folck, dett skall han här ifrån affordra låta, effter sijn tillställte ordning der opå innehaller.

7. Hwadh oc till folkzens åhrsloh, Mundering oc Löning, Rustning oc Frachter för Skepen beträffar, skall tagas af Mölletullen oc Landztullen i Finland, effter den förordning der opå giord är, så att folket med alle nödtorffter wäl försörgdt warder.

8. Der tiden oc så tillsäger, skall han för sin afresande ifrån Finland öfwerskicka åt Prüssen de 4 Compagnier Ryttere som Skutterne medfört hafwa, och de 4 Compag: af Österbottens Knechterne, tagandes af sina Mölletull oc Landztull, hwadh till deras uthrustning aff nöden är, Men der tiden synes widia fella hanom för kort, skall han befara all order der om hoos herr Nils Bielke, hwilken sigh der effter weta, oc sedan försplicht skall.

9. Alles detta för:ne skall skrifwas Kong Maij: Mundt, så att folket till den x Juny à ~~till~~ anfordert en ände hafwa i Lifland sina ankomst oc tillstånd anwändhe.

med Gubernatorn holla honom ther till, att han än
nu erlegger till Soldaternas underhåld betalte Trettijo
Tusend daler i rede penninger af sitt egit, Ju för lagande
att bte: Suma medelst erlagd warder. Der han hon det
icke gör, skole j sända honom till Stockholm i förwaring;
then ringeste af den andre /: hwilken Konungen intet står
till att förtänkia, att the såsom sådant sitt bästa:/ Så skole j
dem der före intet wijka. Theruti gör j well här effter
mest Spanmål eller annat Proviant upköpa, Så skole j
synnerligst Soldaterna inga penninger lönninger i händer,
der af utgifwa, än ordningen der om förmäler, och
intet Commiss eller någre warur flere gånger på nyo
wexla eller annamma lathe, utan låte dem med rede pe-
ninger betald, som wij här tillförne med rede Penninger
Swerige eller annorstädes deleggir.

Till det sidste, effter wij wore än fort at Preussen, Så
welle wij att j lätte straxt inspringa the fyra Compag: Cu-
rassierer, om hwilke wij tillförne skrifwit hafwe, och
låthe dem genast lopa at Pillau, och Adviserender oss
tiidigen hwadh der förelöper. Ther med til-
tro wij eder flyt och tillsyn. Och befale eder
Gudh Allzmechtigh. Aff Stockholm den 4 Maij
Anno 1627.

Gustavus Adolphus

Ankom Ruß Præsentert m[ihi]
Hapsalen den 25. Maij 1625.

[illegible]

Till Lofflig ehrlig man och Sweriges Rykes trow Man, Rådh,
Marsk och General Feltherre, Edle welborne her Jacob
De la Gardie, Greffwe till Läckö, Frijherre till Eck-
holmen, Herre till Kolk, Rydbo och Runsö, Riddere

Gunstelighen

wänligen

11. Mai 27

80

Gustaff Adolph medh Gudz nådhe, Sweriges, Göthes och Wendes Konungh, Storfurste till Fin=
land, Hertigh uthi Estland och Carelen, Herre
öfwer Ingermanlandh.

Wår synnerlige gunst och nådige benägenheet medh Gudh
Allzmechtigh tillförende. Wij hafwe her Marsk
den dagen wij ginge till Preüssen uthi Elfznabben låtet och
gå en wår skriffwelse till eder. Derutinnan wij ibland
annatt befalte, att så snart i samma skriffwelse bekom=
mo, skulle i skicka the 4. Compagnie Churassirer hijdt öfwer åth
Pillow, effter som i och bijfogade doubletter att sij hafwer. Och
emedan wij bem:te Churassirer mykket af nöden hafwe. Befale
wij nådeligen att i ofördröijeligen them hijdt öfwerskicke,
så att the med första hijdt ankomma måge. Detta wij
eder nådeligen inte welat förhålla. Gudh eder befalan=
de. Dat. Uthi wårt feltläger widh Pillow den 11. Maij
Anno 1627.

Gustavus Adolphus

[illegible]

Till Oss Elskeligh wår och Swerigeß Rÿkeß trooMan, Rådh, Marsk och General Feldtherre, Edle och Welborne Herr Jacob De la Gardie, Greffwe till Läckö, Frÿherre till Ekholmen, Herre till Kolcka, Rÿdla och Runsa, Riddare,

Nådeligen

[illegible]

Anno 1627

Gustaf Adolph medh Gudz nådhe Sweriges Göthes och Wendes Konung, Storfurste till Finland, Hertigh vthi Estland och Carelen, Herre vthöfwer Ingermanland.

Wår synnerlige ynnest och nådige benägenhett medh Gudh alzmechtigh tillförende. Wij hafwe, der Marsk, bekommit eder Skrifwelser datum Jacobstadt den 14 April: och Karkhus 10 Martij, medh detta innehåld, att j förnummit dem Littowerne wara benägne till Stillståndz prolongation, och hwad flera j edre Skrifwelser meer förmält. Så hafwe wij på alle hwandan ifrån Stockholm för wår afresa sagt at, skrifwit eder till wår mening, hwilken wij och här hoos repetere, at wår wilie ähr, såsom wij icke twifle än nådh denne tiden skedt wara, att j samble edert folck i Lifland ähr, och formera der aff en armée så godt j kunne, och logera eder medh den samma Vågzum, skiöndt een Broo der öfwer Dünan, på dett j således kunne hafwa så Churland som Lyfland att rintha, Vndet j således kunne hafwa så bequemligt till landsens defension att marchera emot Lägenheten och fiendens anslags fordrer, Såsom och att j dess kunne hafwa nödtorfftigh fördenskap till armeen ifrån Riga och Landet.

Och när j hafwe förmedelst Broon coniungeret Lyfland och Semigallen, skall icke heller fienden eentelige drista sigh att gripa Littowen och Sastia öfwer på Lyflandske sidan, så länge j på den eene eller den andre wara kunne rycka hindre. Och kunne j således defendera Landet till dess att herr Gustaff Horn med dett Finske folcket kommer eder till vndsättning; Och så lange att j sielfwe j medler tydh äre der hoos, och icke committera sådana direction någon som aff oförstånd giffwer sigh fienden blott; mykit mindre skingrer folcket uth, och der medh vnderkaster sigh fiendens menees.

Och effter j hafwe der i Landet werwat de Nye Ryttare Compagnier, Een Landtyter Compagnier, och de andre, herr Gustaff Horns och Christoffer Osterbergs Cyrasserer Compagnier, Och wij förmode eder och kunna föruthan Garnisonen bringa till tolff Compagnier Knechter till wäga; Så skattar wij detta folcket bastant nogh att opponeres all den macht som Littowerne nu i en hast kunne bringa till wäga, både för de bequembligheter skuld som j att Skogar och Strömmarne hafwe till defensionen, Såsom och att de Littowerne nu intet fotfolck sammans, kunne bringa på benen,

allenast de här lijtet eller intet hafwa kunnat samla, der de doch
Lijfland så nyttigt wårom gräntza. Förutan thet, att och
de Littawer som wärfwade äro, äro i dessa dagar högt åt mar-
cherede. Och thet bäste folket the hafwa, äro i de tre
Slagen medh [illegible] och [illegible] [illegible].
Thy hålle fulle icke rådeligit, att j ifrån wår Elbing logerede
war armeen, att opponera der fienden så nyttigt hafwa wij, all-
denstund wij icke weta thet han sin tillförning ifrån Lijfland
hafwa mötte, och till äventyrs den wägen wel utkommandes
warder. Och så framgt j den wägen Broo kunde ihopsätta,
och nödtorfftigt beläggia medh proviant förråd, då sij wij thet helst;
Men hwad difficulteterne [illegible] folkets tillförning thetta hindra-
de, då kunne j beläggia medh Regementen logerande wår armeen, och ellijest
sända något folk under en god Capitain op till [Oberst?] att hindra
fienden i öfwergången, [illegible] de sina [illegible] [illegible]
och Landen, att de icke trygge af fienden läte sigh skräma, och i
medler tijdh förmane wij att [illegible] [illegible] som kommer
der till undsättning [illegible] [illegible] folk [illegible]
land /: der till j hafwen och förutskickade mägt [illegible] [illegible]
nöste: / Och twifle wij intet, att j då till [illegible] [illegible]
wore fienden starck nogh, fast han än medh någon macht
ankomer.
Belangande Stillestandet, [illegible] wij wäl, att j samble armeen
och hålle den tillhopa, på en beqwämligh platz som sädes är, till
att gifwa acht på fiendens desseigner, och sij till att han i-
cke gör oss landet oroligit, Men som wij detta wel holla
för thet kraftigaste medel att bringa fienden till Stillestånd
eller fredh; Likwel är wij widh den meningh wij förr ware,
att hwar medh den Littawer kan nå en Continuatio suspen-
sionis armorum till Michaelis eller [illegible], att j den ingå; Och
alle andre tractater remittera högst till oss till [illegible];
Och der så wore att någon [illegible] hos de Littawer fun-
nes, och j dem pondera kunden att sända theres fullmächtige
hijt, medh oss om stilleståndh att tractera, thet ware sigh tillij-

ke medh Polniske Cronan, eller à part för sigh sielfwa, då
wore oss sådant behageligit. [illegible] holler j än medh de Litta-
wer prorogere och förlänga [illegible] eller ey, Så skingran
dock intet folket åt, eller retirerer thet tillbaka in i Landet,
för än j hafwe gifwit oss der om tillkenna, och bekommit der
opå wår expresse befallning, på thet fienden icke som i fö-
rledne åhr [illegible] och obehindrat in i Landet passera, beläggia
tillåtet. [illegible] så wore [illegible] och [illegible] om
[illegible] och Landsens defension. [illegible]
skrifwer om, der opå hafwer [illegible] [illegible], Och wete
ingen der efter att rätta. Eder Nådes befalandes.
[illegible] Dirschow den 1 Juny Anno 1627.

Gustavus Adolphus

Till Högh edle och Swerigis Rijkes Rådh, Marsk,
general Feldtherre, Edle welborne her Jacob de la Gar:
die, Greffue till Läckö, Frijherre till Ekholmen, Herre
till Kolka, Rydö och Runsö, Riddere [illegible]

[illegible].

[illegible] den 22
Junij Anno 1627.

Anno

1627

Bekom den 22
Junij Anno 1627.

Till H. Ex:tz edle och wälborne Sweriges Rijkes troo Man, Rådz
Marsk, general Fältherre, Edle wälborne her Jacob de la Gar:
die Greffue till Läckö, Frijherre till Eckholmen, Herre
till Kolka, Rydö och Runsö, Riddere, Gunstigen

Ödmiukeligen.

23.VI.27.

Gustaf Adolph medh Gudz nåde Swerigis, Göthes och Wendes Konung, Storfurste till Finland, Hertigh vthi Estland och Carelen, Herre vthöfwer Ingermanland.

Wår synnerlige gunst och nådige benägenhet medh Gudh Alz-
mechtigh tillförne. [illegible] wij förnimme
att fienden [illegible] sigh emot Liffland; Och wij nu [illegible]
[illegible], att wij icke kunne
[illegible] Ingermanland,
Therföre är wår nådige befalning, att j [illegible] allenast flij-
[illegible] på de Liffländske Fästningarne, [illegible]
[illegible] Narwen, Iwangorod, [illegible]
[illegible] till att de på all händelse [illegible] förseedde,
att de för [illegible] fiendteligit öfwerfall [illegible] eller [illegible]
[illegible] förwarade warda, [illegible]
[illegible] wij [illegible] på Garnisonerne [illegible]
[illegible], och dirigerender [illegible]
[illegible] Swerigis Crono tillhörande [illegible]
warda, [illegible] wij och [illegible] tillitro, att j [illegible]
[illegible] bestellningh.
Wij [illegible] Elbingen den 23 Junij
Gudh eder befalendes.
Anno 1627.

Gustavus Adolphus

Till Hß Excellentz wår och Swerigis Rijkes trotzman, Rijkz Marsk
och general Feltherre, Till welborne Her Jacob de la Gardie,
Greffwe till Läckö, Friherre till Ekholmen, Herre till
Kolck, Rydöö och Runsa Riddare sämptligen

Kärligen.

Till Oss elskelig wår och Sweriges Rijkes trotienare, Rådh, Marsk
och general Fältherre, Edle welborne Her Jacob de la Gardie,
Greffwe till Läckö, Frijherre till Eckholmen, Herre till
Kolck, Rydö och Runö Ridder, gunsteligen.

[illegible]

12 Juli 27. 86

Gustaf Adolph medh Gudz nåde Sweriges, Göthes och Wendes Konung, Storfurste till Finland, Hertigh vthi Estland och Carelen, Herre vthöfwer Ingermanland.

Wår synnerlige gunst och nådige benägenheet medh Gudh alzmechtigh till-
förne. Wij twifle intet, j [?] förmärkt, att wår sidste skrifwelse till
Eder daterat Dirschow den 19 Junij nu allerede widh denne tiden ähr eder
tillhanda kommen, der af j hafwe kunnet förnimma, hwarledes wij Warten-
berg af belägringen befrijet och undsatt hafwe, förföljdt fienden öfwer
som skijl in till Wormdit, och på flychten ingestädes [?] kun-
net honom till att gripa ståndh. Sedan wij nu woro under wä-
gen tilbaka uthur Bisköpzdömet till wårt läger widh Dirschow igen,
finge wij tidender att Koniespolsky som med störste armeen i Pommerellen
[?], hade belägrat Mewe, Och hade wij fuller tänckt då strax under
wår resa och j lijka måtto kommit till undsätt; Men för skälige or-
saker skuld, förnembligen denne, Att wij j Brunsberg hade wårt Rytterij
lidit myckta stoor skada af wädret, så att de bäste Compagnier woro
oss onyttige worde, Och sedan dett öfrige Rytterij som behollit war
och alleenast af resen någsampt trött och utmattat, hölt wij fast råde-
ligit mehr uthmatta och wij hazarde sättia, läthe fördenskull dem
gångz der medh bestå, till dess samma wårt Rytterij något litet
repareres kunde och komma på benen igen, förmodande, att de på Mewe
än då en god tidh Fästningen skulle hålla kunna, och blefwe så widh wår
förhafwande resa ut Dirschow; J medler tid när [illegible]
[?] sigh der någre dagar [?] och hwilat hade, fattade wij
den resolution att sökia wår lycka på de Dantzigers Skantzer, twert
öfwer wår Skantz widh Wärret; Och ähr sådant uthfördt om Måndags
som war den 2 Julij, med all wår armée och folck [?] dett sin wäg
hade medh oss uthur Bisköpzdömet, [?] ock dett Lantzfolcket hade
[?] widh Dirschow här förr kunnat, hafwe wij i
försökt låtet någre Stycker afgå på fiendens Skantzer, icke willian-
de medh macht gripa dem an, för än de rundt om blockerede,
och dem alle passer förlagde woro, befruchtande, att när de sigh
något eljest på färde, och sedan än då war dem fritt, skulle
de taga flychten in uth Staden Dantzigh, och således kunna oss [?]
[?], hwilket fienden och på sin sijda wäl hafwer kunnat ta-
git i acht; Och hafwe de woro der inne öfwer Tijusende [?]
hundrade Man, rundt om retrancherede, och med alle nödtorffter

wäl försedde, än de dageligen på tvänne dagar och Morgonen
effter wår ankompst af intet annat än med Stycken något li-
tet forcerede, togo skantzen, lätandes effter sigh wid Skantzens
[illegible] Stycken medh ett tämeligit förråd på Proviant, Krut, Lod
och allehanda ammunition, så att under de nu Gudh wore i wåra
händer, der de hade warit resolut till att stå, hade likwäl kun-
nat gifwa Oß nogh till att göra.
[illegible] som commenderede fyre Compagnier af Dantzigers folk,
hafwa först begynt taga skantzen, Rittmästaren af sitt folk sal-
verat. Men de som han i en hastighet och för än wårt folk kom
emellan, icke bekom medh sigh fort, äro en deel nederhugne,
och på wäl ett hundrade fångne tillbaka hemskickade. Dess-
medlertijdh [illegible] Fredrich von Dönhoff och Capitein Aston som
medh Konungens i Polen folk sigh kommo på skantzen, äro sielf-
we både twå, så och öfwer Fyrahundrade man af deras folk
till fånga tagne; och öfwer Enhundrade i den furien nederhugne,
att de tre fiendans Compagnie aldeles ruinerede äro: Der af
wij gärligen hafwe kunnat märkia Gudz nåde och stora
barmhertigheet; Ty lijka såsom han, när wij den 23 Maij
[illegible] orten medh Båter anfalla wille, Oß faderligen [illegible]
hade, och wåre dissenier den gången [illegible] fruchtlöst tilbaka gå;
Altså hafwer han nu der emot igen, Oß desto mehra nåde-
ligen wälsignat och lycka gifwit, och fiendens fortsete hög-
ligen icke litet nederdämpat.
Nu hafwer och en stark [illegible] att bewijsa Gudz nåde emot
Oß, som och samma dagen hafwer gifwit Oß den lyckan, att Öf-
wersten [illegible] och Öfwerste Leutnanten [illegible], hwilka
afftonen tillförne med Sexhundrade Musketerare och Sex-
hundrade och femptijo hester woro recommenderede på kundskap,
och om Morgonen bittida [illegible] med Koniecpolsky [illegible]-
trefft, stark till 9 Compagnie Cossaker, Een Compagnie Husarer
och ett Compagnie Tyske Dragoner, af dem förföllgde, och på sidan
[illegible] i ett Torp, dijt de sigh retirera moste, beringde, så att
för menniskiors ögon war intet annat till att see, än att alle
moste antingen bliffwa på platzen, eller plötzligen komma
i fiendans händer. Men när några Compagnier Cossacker sattc
i försten på dem an, hafwa wåre [illegible], tillhandes fortsel-
kt sigh till retirade, fattat een Couragie, brutit ibland dem in,
tagit dem fyre Cornet af, och en stoor hoop der af på platzen

87

nederskutit, Så och några tagit fångne; Hwarpå fienden
hafwer fattat en skräck, icke förhindrandes sigh motfalla dem
an, och wåre derigenom fått [illegible] löös, och kommit till att
rycka fort; Och ehuru fienden sprängde i hälen effter, marche-
rendes med wåre Cama à Campo in till wallen medh Musketer, och
medh [illegible] sin Cornet fläga i deras händer,
hafwer han dageligen intet kunnat göra dem, utan hafwer
tagit sin wägh tilbakar igen, och wåre medh Victorie utan
någon förlust hemkommit. Detta är [illegible] hwilket han
deras förlopp och beskaffenheet dermed gånger: Hwad widere
[illegible], wele wij eder och strax advisera lätha, Nådeligen be-
falandes, att j oförmerckt Oß [illegible] Sakernes tilstånd hwar
eder, att wij altid måge weta wåra Saker der effter att di-
rigera. Gudh eder befallandes. Af wårt Feltläger [illegible]
den vi July Anno 1627

Gustavus Adolphus

Till [illegible] wår och Sweriges Rijkes trotzman, Rijks
Marsk och generall feldtherre, Edle och welborne her Jacob
de la Gardie Grefwe till Läckö, Frijherre till
Eckholmen, herre till Kolka, [illegible] och Runsöö Ridda-
re [illegible] [illegible]

Ankom den 17 Augusti
medh en [illegible] [illegible]
[illegible] för [illegible]

Till Oß ährlig wår och Sweriges Rijkis troo Man, Rijks
Marsk och generall Feldtherre, Edle och wälborne herr Jacob
de la Gardie, Greffwe till Läckö, Frijherre till
Eckholmen, herre till Kolka, Rydboö och Runsö, Ridda-
re, synnerligen [illegible]

Ankom den 17 Augusti
[illegible]
[illegible]

12. Jul. 27

88

Gustaf Adolph medh Gudz nådhe Sweriges, Göthes och Wendes Konung, Storfurste till Finland, Hertigh vthi Estland och Carelen, Herre vthöfwer Ingermanland.

Wår synnerlige ynnest och nådige benägenhet medh Gudh Alzmechtigh tillförende. Wij läte eder nådeliges förnimma, Herr General, und Fürsten af Churland hafwer öfwer någon sin Besandter hoos Oss anhollit, wij [illegible] anseedt hans lägenhet och tillstånd, och läta honom än widare niuta den neutralitets frijheten, som han här till hafft hafwer, och restituera honom Bönder och Mitow. Nu medan wij kunde hafwa stort betänkande ther wthinnan, aldenstund wij sij dett ingen vprichtighet [illegible] hoos fienden, hafwe wij likwist så widt ansedt hans [illegible] tige böön och begäran, helst medan wij förmode, att han dess föga skall kunna göra som Oss är anten emot eller och med i thetta Kriget, att wij honom neutraliteten wndt hafwe. Befale eder fördenskull här med nådeliges, att j icke tillfoge eller tillfoga lathe hans land någon fiendskap, vthan lathe honom neutraliteten så niuta som tillförende, så länge och till thess, att j see dett Oss ingen fiendskap ther ifrån tillfogas, eller att fienden ingen occasion och fördel ther af hafwer Oss ther igenom att incommodera. Ther hans Bönder och [illegible] som mera ähr wij i Churland innehafwe, anlanger, dett skole j så här effter som här till rätt begäran och holla Oss till [illegible] hände, effter som j af inneliggande Copia seij, hwad wij honom [illegible] swarat hafwe. Eder här medh Gudh befallande. Datum [illegible] den 12 July Anno 1627.

Nådige herre, H. K. M:t befalte nådigst skrifwa E. N. [illegible] till, och [illegible] copier in [illegible] Ehrlaucht [illegible], så och H. K. M:ts [illegible], som Gesandterne här [illegible] och bekommett hafwe. Då efter H. K. M:t [illegible] för [illegible] at wij icke [illegible] lata skrifwa [illegible], hafwe wij här inneslutne be:te copier, [illegible], derafft E. N. warder [illegible], huru wijdt H. K. M:t hafwer [illegible] aff Churlands neutraliteten förgönt. Och befahle Oss j E. N. gunst, troofast [illegible].

Datum ut s:a

H. K. M:ts Secretarij

Johan Salvius. Johan: Fegraeus

Serenissime Potentissimoque Rex, Dne
consanguinee clementissime.

Ex literis S.ae R.ae M.tis V.rae nuper mihi redditis intellexi non ingratum S. R. M.ti V.rae futurum si pro restitutione arcium mearum ad eandem in Borussiam legationem adornare vellem. Mitto igitur ad S. R. M. V.ram et hoc nomine, et quod praeter omnem spem ex praedictis literis Regijs conceptam Neutralitatis beneficium mihi denegatur, Generosum Cancellarium meum Christophorum Firckes. Ac proinde S. R. M. V.ram obnixe rogo, dignetur ei dignas praebere aures, et in omnibus quae meo nomine referet, indubiam fidem adhibere, perpensisque rebus meis nimium attritis optato cum responso suo Regio illum ad me remittere. Hisce S. R. M. V.ram recte valere percupio; Datae Doblini d. 30. Junij A.o 1627.

S.ae R.ae M.tis V.rae

Observantissimus

Fridericus Dei gra in Livonia
Curlandiae ac Semigalliae Dux.

Fridericus m.p.

Gustavus Adolphus.

Illustrissime Princeps; Ablegatus et Cancellarius Illris Vrae Generosus Dnus Christophorus Firckx summo studio ac dexteritate exposuit mandata vestra, atq sollicite institit, ut Neutralitatis jus, vobis vestrisq subditis firmaremus, ac Mithaviam Baudshiumq castra redderemus. Quo animo fuerimus in Ill. Vram atq ejus subditos abunde testati sumus praeterito tempore, cum nulla recepta securitate, nihilominus vos frui permiserimus justa neutralitate. Nunc posquam illudi nobis undiq animadvertimus nec pacis ac tranquillitatis studium nostrum nisi ad nos irretiendos verti, iniquum arbitramur, aliorum commoda cum nostris incommodis: aliorum securitatem cum nostris periculis procurari. Etsi igitur ex condolentia nostra erga Ill. Vram et tantum ut ipsi gratificemur, etiam hac vice consenserimus, ut beneficio neutralitatis imposterum uti hactenus, fruatur; quo nomine etiamnum scripsimus ad Ducem exercitus nostri in Livonia, ut ab omnibus in ditiones vestras excursionibus et depraedationibus interim abstineat: Tamen, si vel hostiles motiones, vel proprij belli nostri rationes nos moverint, ut ad nocendum hosti, vel tuenda nostra, territoria ab Ill. Vra possessa nobis transeunda sint aut locus aliquis capiendus securitati nostrae ac destinato accommodatus, nolumus obligari, quo minus id, quod res ac usus noster postulaverit, salvo hoc promisso, cum integrum fuerit, agamus. Quod si itaq Ill. Vra, diu favore ac beneficio hoc nostro uti frui voluerit, suarum partium [illegible] erit, ut et Hosrates, qui sunt in vicinia, aut si quos vel fors, vel transeundi necessitas in Churlandiam transportaverit, humanissime habeat, et in omnibus facto declaret, hanc benevolentiam nostram non male collocatam esse. De restitutione Mithaviae atq Baudschij, nihil nunc quidem possumus respondere, aliud, quam ea postulata hisce moribus temporibusq haudquaquam convenire. Ubi justa tranquillitas sublatis bellorum causis reddita fuerit agi de istis amplius poterit. Hisce Ill. Vram Deo commendamus. Dabantur e castris nostris ad Kesenmark d. ix Julij, Anno 1627.

Till Wåss elskelige wår och Swerigis Rijkes troo Man, Rådh, Marsk och General Feldtherre, Ädle och Wälborne Her Jacob Delagardie Greffwe till Läckö, Frijherre till Ekholmen, Herre till Kolcke, Rijda och Runsa, Riddare, Synnerligen [illegible]

Redden den 7 Augusti i Lägret under Rijga [illegible]

Anno 1625

Inkom den 7. dito Augusti i Lägret under Kokenhusen 1617.

Till Wälbördigh wår och Sweriges Rijkes troo Man, Rådh, Marsk och General Feldtherre, Edle och Welborne her Jacob Delagardie Greffwe till Läckö, Fryherre till Eckholmen, Herre till Kolcko, Rujela och Runsa, Riddare, Synnerligen Kärligen

Anno 1617

4. Aug. 27.

92

Gustaf Adolph medh Gudz nåde Sweriges,
Göthes och Wendes Konung, Storfurste till
Finland, Hertigh vthi Estland och Carelen,
Herre vthöfwer Ingermanland.

Wår synnerlige ynnest och nådige benägenhet medh Gudh Allzmechtig tillförenne.
Effter dens [illegible], Wachtmester och Leutnampt [illegible], är oss
bådhe aff hans Öffwerste och elliest recommenderat, att han en skicklig karll är,
och underdånigst om någon bättre promotion anhollis. Så emedan wij
och sielfwe hafwe sedt, den tijdh wij were vthi Dirschow, dett han sigh
tapperligen hollit hafwer; Derföre är wår befalning, Att j, widh
första occasion honom till någon bättre platz, och sedan som han
kan wara förtient till avancera. Der medh skeer Oss till nådigt
behagh. Gudh Allzmechtig befalandes. Aff wårt Feldtläger
widh Dirschaw den 4 Augusti Anno 1627.

Gustavus Adolphus

Till Oss ehrligh wäl [illegible] Swerigis Rijkz Raadh, Rijkz
Marsk, och General Feltherre, Edle Welborne Her
Jacob de la Gardie Grefwe till Leckö, Fryherre till
Ekholmen, Herre till Kolka, Rydöö och Runsöö Ridd-
are, Synnerligen

[illegible]ådeligen

Till Oß elskelig wen Sweriges Rijkes troo Man, Rådh,
Marsk, och General Feldtherre, Well Edelborne Herr
Jacob de la Gardie Greffue till Leckö, Friherre till
Ekholmen, Herre till Kolka, Rydöö och Runsöö Ridda-
re, Hiemerligen

Wänligen

Till Oss elskelig wår och Sweriges Rijkes troo Man, Rijx
Marsk, och General Feltherre, Edle Wälborne Her
Jacob de la Gardie Grefwe till Läckö, Friherre till
Eckholm, Herre till Kolk, Rydöö och Runsöö Riddare,
etc. hwmerligen

Ödmiukeligen

23. Sept. 27.

Gustaf Adolph medh Gudz nådhe, Sweriges, Giöthes och Wendes Konungh, Storfurste till Finland, Her-tigh uthi Estland och Carelen, Herre öffuer Inger-manneland.

Wår synnerlige gunst och nådige benägenheet medh Gudh Allz-mechtigh tillförenne. Aldenstund her Marsk, dett ähr är nu een tijdh Capiten Modeus hafwer sigh hoos oss holet för obli-geret att bliffua udi wår tienst. Så hafwe wij nådigest bewil-liat, att han må[tte] sitt Compagnie igen. Befaler fördenskull nådeligen, att j honom dett öffuer antwardhe. Gudh eder befallandes. Datum wårt Feldläger widh Dirschaw den 23 Septembris Anno 1627.

Gustavus Adolphus

Gustaf Adolph medh Gudz nådhe, Sweriges, Göthes och
Wendes Konungh, Storfurste till Finland, Her„
tigh uthi Estland och Carelen, Herre öfwer Inger„
manneland.

Wår synnerlige gunst och nådige benägenhet medh Gudh Allz„
mächtigh tillförende. Aldenstund her Marsk, att ähr är
nu een fin Capiten Modeus hafwer sigh hwad sholer för obli„
geret att bliffwa uthi wår tienst. Så hafwe wij nådigst bewie
liat, att han måå sin Compagnie igen. Befaler förderlighe„
nådeligen, att j honom dett öfwer andtwardhe. Gudh eder
befallandes. Datum wårt Feldtläger widh Dirschaw den
23 Septembris Anno 1627.

Gustavus Adolphus

Till elskelig wår och Sweriges Rijkes troo man, Rådh,
Marsk, Fält och general Fältherre, Edle welborne her Jacob
de la Gardie Greffwe till Läckö, Friherre till Eck-
holmen, Herre till Kolk, Rydö och Runsö Riddare synnerli-
gen

Nådeligen

Till Aphelig man och Sweriges Rijkes troo man, Rijkz Marsk, Råd och General Feltherre, Edle Welborne her Jacob de la Gardie Greffue till Läckö, Frijherre till Eke-holmen, Herre till Kolk, Rydöö och Runsöö Riddare Synnerlig-
 -hetz
 Nådeligen

Till Ästskelig wår och Sweriges Rijkes troo Man, Rijkz
Marsk, Sampt och general Feltherre, Edle Welborne her Jacob
de la Gardie Greffwe till Läckö, Frijherre till Eke-
holmen, Herre till Kolk, Rydöö och Runsöö Riddare Synnerli-
[illegible] Nådeligen

16 oct. 27.

Gustaf Adolph medh Gudz nåde Sweriges,
Göthes och Wendes Konung, Storfurste
till Finland, Hertigh vthi Estland och Ca=
relen, Herre öfwer Ingermanland.

Wår synnerlige ynnest och nådige benägenhet medh Gudh allz=
mechtigh tillförenne. Wij wele eder här medh nådeligen icke
förhålla, att endoch wij för detta icke hafwe warit tilstädia,
att j skulle inlåta eder i tractat till något Stillestånd medh
de Littowers, dogh hafwe befalt att när sådant af dem hoos eder
söktes, j då skulle remittera dem hijt i [illegible] till oß, der de
oß till tractat och mundligh afhandling benägne och redeboge
skulle finna, effter som j wår wilie och intention j den
saken af wåra åtskillige skrifwelser nogsampt förnummit
hafwe. Nu hafwe wij nu af sårdeles betenkiande ändrat
wår mening, och wele [illegible], att på den sidan ett
nådeligit Stillestånd giort och slutet motte. Hwarföre
befale wij eder nådeligen, att om de Littowers sielfwe kunde
till sondera der om, j då icke slå dem dett af, vthan
altijd testimoinera wår benägenhet till frid, sampt be=
sende dem der till så myckit [illegible] kan, [illegible] j för=
nimme dem såsom något [illegible] mena, måge
j inlåta eder med dem i tractat, slutandes ett Stillestånd
på ett åhr eller twå, effter som leägenheten och tiiden
bäst kunne medgifwa, dock dett medh sådana Conditioner aller=
nast huilke som dett näst förlidne Stilleståndet slutit och giordt
war, så att hwar i medler tiid bliffwer i den possess
han innehafwer, på wår sida hwarken i Lifland, Chur=
land eller Semigallen något cedera eller efftergifwa,
hafwandes och der hoos flijteligen i acht, att alt hwad som
i så motto giordt eller slutet må, kunde oß till fordel,
ähra och reputation, dett wij eder flijt och discretion tilltro.
Deste [illegible] motte wår nådige befalning, att j medh

alle lägenheeter oss advisera [illegible] till stundhen

eder, och dirigera eder Breff till oss på Stockholm,

effter wij nu äre affärdige här ifrå, och achte

oss snart till Swerige, [illegible] och Eder Gudh Allzmechtige

Nådeligen befalandes. Datum wår Stadh Elbingen

den 16 Octob. Åhr 1627.

Gustavus Adolphus

Till Edle och Wälbördig man och Herre, Rijksens Marsk,
Kongl. May:ts och general Feldtherre Edle och Wäl-
borne Herr Jacob de la Gardie Greffwe till Läck-
ö, Friherre till Eckholm, Herre till Kolka,
[illegible]
[illegible]

Ankom den 25 Decemb: 1627. medh Filick.

Feltt:

7. Nobr. 27.

Gustaf Adolph medh Gudz nådhe, Sweriges, Göthes
och Wendes Konung, Store Furste till Finland, Her-
tigh uthi Estland och Carelen, Herre Ofwer Inger-
manneland.

Wår synnerlige gunst och nådige benägenheet medh Gudh tillfö-
rende. Wij läthe eder nådeligen förnimma, Ederfore [?] hafwe, att
wij äre den 19 Octobris i Calmar sunde [?], [illegible] den [illegible] kurs lyck-
ligen hijt till Stockholm uthur Preussen ahnkombne, och hafwe, thet Gudh
ware loff, funnet alle saker här för oss uthi en temmeligh godh Stat
och tillstånd, Gudh lathe thet så länge wara. Ibland annadt är
oss här Presenteradt ett [illegible] Generals breff till Rijksens rådh,
der af wij förnimme, hurulédes I Dünaborg den 29 Septemb. inkwär-
tadt, och huru ijnkeligen fienden haar thessemellan hollet sigh widh
Daalen, medh hwadh mere bete breff innehollar. Nu såsom wij nu hafwe
orsaak att tacka Gudh, och oss behagz lathe, den lyckelige impresa uthi Düna-
borgh, så är oss ganske okiärt, att icke sådane Karlar hafwe warit
förordnadhe på Daalen, som den platzen medh bättre Courage och war-
samheet hadhe försorgt kunnadt. Och medan fienden är nu [illegible]
kom åter in i Lijffland, och ligger emillan Riga och [illegible], kan skee,
hafwandes något i sinnet att tentera emott bete Stadh, så moste i sij til
[illegible] i kunnen wäl besättie Dünaborgh, och sedan säkert kunna honom
utaf Lijffland igen. Föralting der sådan [illegible], att i Staden
Rijga, såsom Caput rei, wäl försäkren, och sedan Dünaströmen såle-
des bewaren, att han icke flere gånger må kunna ther in öfwer,
och Landet eller Staden i någen wijdare fahra sättia; För [illegible]
i moste grant achta, att i icke elongera eder med armeen för wijdt ifrå
Rijga, [illegible] medan wintern [illegible]. Men aldenstund i hafwe
Dünaborg inne, och [illegible] måste Commendo i den Polotzske Contreen
och Hwijt Rijssland, ther i kunden utan Lijfflands fahra en [illegible]
på någen tijdh tillgörandhe oppehålla eder ther uppe, såsom thet och
temmeligh att land, kunde det wara en temmelig lijsa och för-
[illegible] för armeen.

[illegible] fölckssens entretenement widkommer, ändoch han
[illegible] beswärar sigh der öfwer att [illegible] är [illegible] af the
[illegible] ahnordningarne; så ähr doch sedan hans [illegible] breff
[illegible], der af wij förnimme, att någre ahnsehlige po-
ster moste nu ankombne wara sedan hans [illegible] breff daterat

Gustaf Adolph medh Gudz nådhe, Sueriges, Göthes
och Wendes Konung, Stor Furste till Finland, Her=
tigh vthi Estland och Carelen, herre vthöfuer Inger=
manneland.

Wår synnerlige gunst och nådige benägenheet medh Gudh tillfö=
rende. Wij låthe eder nådeligen förnimma, Edher för hårob, att
wij äre den 19 Octobris i Calmar sund, dagen den femte huius lyck=
ligen hijt till Stockholm vthur Preüssen ahnkombne, och hafwe, Gudh wari
lof, funnet alle saker här för oss vthi en temmeligh godh stat
och tillstånd, Gudh låthe thet så länge wara. Ibland annat är
oss här præsenteradt ett her [illegible] breff till Rijksens rådh,
der aff wij förnimme, huruledhes I Dünaborg den 29 Septemb. inkwär=
tadt, och huru fiendteligen fienden haar thessemellan hållit sigh wid
Daalen, medh hwadh mere be:te breff innehåller. Dåsom wij nu hafwe
orsaak att tacka Gudh, och oss behagelighe låthe, den lyckelige impresa vidh Düna=
borgh, Så är oss ganske okiärt, att icke sådane karlar hafwe warit
förordnadhe på Daalen, som den platzen medh bättre Courage och wak=
samheet hadhe förfächta kunnadt. Och medan fienden är nu [illegible]
kommen åter in i Lijffland, och ligger emillan Riga och eder, kan eller
hafwandes något i sinnet att tentera emott be:te Stadh, Så moste j sij till
huru j kunnen wäl besettia Dünaborgh, och sedan säkert kunna henne
[illegible] Lijffland igen. För alting der sådan förändt, att j Staden
såsom Caput rei, wäl försäkran, och sedan Dünaströmen såleds
[illegible], att han icke flere gånger må komma ther in öfwer,
och Landet eller Staden i någen wijdare fahra sättia; För hwar skul
j moste grant achta, att j icke elongera eder med armeen för wijdt ifrå
Rijga, synnerlighes medan wintertiden wahrar. Men aldenstund j hafwe
Dünaborg inne, och sådeles fullmäste Commendo i den Polotzske Contreen
och hwijt Rijssland, ther i kunden wäl an Lijfflandz fahra en [illegible]
på någon tijdh tillgörandhe opphålla eder ther uppe, såsom vthi ett
temmeligh fädt land, hwilket wara en temmelig lijsa och för=
greiuelse för armeen.

Hwad elliest folckssens entretenement widkommer, ändoch her
Schwante besvärar sigh der öfwer att lijthet är att kunna af the
Rijske ahnordningarne; Så haer doch sedan her Nils Bielkes breff
hijtkombne, deraff wij förnimme, att någre ahnsenlige po=
ster moste nu ankombne wara sedan her Schwantes breff daterat

warit Wijfwe och nu först der opå att Cammerrådh och hr Vlet
Wirkte än ytterligare skickte eller huadh ther fehlas kan, effter såsom
j all beskaffenheet derom som kunne af Cammerrådh eller nu tilleskr-
kedhe förseegs. Wadan så handlade wij ock medh den Rigiske
Muntmestarens broder Hendrich Wulff i Preÿssen, att han
sände oss ifrå Lettres de Creance tiell sin broder i Riga på en an-
sehnlig Suma, therföre wij honom och straxt ther godt Contentement
gofwe, så att wij ecke twifle vele, än att och den Suman nu
erlagd ähr. Och medan wij hafwe åter nu handlat medh ho-
nom här på een stor post och bewilliat honom några advanta-
geuse Conditioner, nembligen att han skall få sin betalning en
dehl i Wiltfwarnyött, Rdr à 7 öre wärkmynt, och en dehl i
koppar efter den Validation som han i Hollandh gäller, Så wele
wij att j intet lathen taga ther någon Commiss eller Assemble:
Men rede peninger af honom före, effter Soldaterne äre bätre
tiente medh reeda peninger, än sådane partheler.

Och medan wij för thet sidste förnimme eder hafwe warit i
Kriegz Rådslag, och icke allenast opphållit Armeen ther en
tijdh af Landet, Utan och brandschattat Städerne der om kring,
Så att wij förmode eder der igenom en godh tidh hafwe Subleve-
rat och lijsat Kriegz Staten, effter såsom j sådane occasioner wij
desse tiders beswärligheter nödigt och brukligt är, Der-
för befale wij nådeligen att j medh det första gifwe oss
genom edh förseegs deron tillkenne, huru myket j till Sol-
daternes Löhningar derigenom förskrädt, och huru myket
tijdh j ther medh Kriegz Staten till lijsa, lucrerat hafwe.

Huadh elliest Tidender uthi främmande orter widkommer,
Så ähr, tÿ wärr, Danmarck uthi en ijnckelig Stat. Ty Li-
gisterne hafwe allerede så stor framgång wunnit, att the
bådhe Holsten och Jutland innehafwe, Så att gemene man skole
ther wara Rÿssemen medh Kock tillhanda gangne, och att Li-
gisterne befäste sigh nu ther innemmerstigh, och intet annat
högre effertrachte, än huru the kunne gå wijdare, tage in
Fÿhn, Seland och Kundach, och sådhes göre sigh mestare aff
hela Östersiön. Så medan sakerne så förandrete, att
wij icke see kunne, huru wij oder wästendellugå skole,

medh minder wij ock här uthi en weklas moste, effter som
faran från dagh till dagh ju mere och mere wäxer oss,
Ty hafwe wij nödigt funnit, att sammankalla thet Krigz
folck som här hemma i Landet ähr, till Calmare, och hålla
them ther till wår och Rijksens försvar, för alle opåkomman-
de fahra, wederreda, Lathe och här förfärdige alle Galeier
och båtar, och achte straxt sända them tijdt medh åt effter,
att der Ligisterne wille tränga in opå the Danske öijarne
eller åt then Danske Skijpzfloten, wij då för thet första inte-
resse wij dragandhi wår egen Conservation, måga hielpe tiell
hans fiender sådant att förmena. Men effter till thet de-
warande mera folck wille behöfwas, än wij nu här af
Landet miste kunne, så att wij förden skull förorsakade
ähre, att låta kalla några från Preÿssen och Lijfland, hijdt in
i Rijket, Thy är wår willie, att j leggie eder flijtigt på
kundskapen, att förfara huru starck fienden ther i Landet
widh ... wara nu, på thet att j kunne eder vires medh
hans balancere, och pröfwe huru myket j kunne sända
oss hijdt hem, så att j ändå på alle fall kunne wara honom
ther bastant. Wij hålle fuller derföre, att Littouer-
ne skole apparentlig icke wara synnerligen starcke, Och
rijhaller hafwe så myket lijfska krafolck, som the lathe
gå wopadt Uth, efter Hålorcken såsom i Preÿssen, icke så syn-
nerligen starcke wara, fast han än effter sin sedwane gaff
sigh förstärckes Uth. Och förden skuld icke annat förmode
än att j wäll kunne sända oss ett Regemente Knechter
och till än ... draghe hästar hijdt öfwer i winter.
Men så wele wij likwist icke, att j skulle förblinda eder,
ther j uthi sanning förnimme honom så starck wara, att j
intet folck miste kunde, ehuadh nödh wij och på desse
orter fornandhet warda; Här om i Oss med thet snaraste
advisere wele, Att emistomr moste j sij till, huru j eder
saker så förse, thet j intet facit göre eder på thet Chinsk
Landfolcket, som nu j Lijfland hemma ähr, att wij

då till dett ringeste kunne oss dem på denne resan till
nytta bruka, hwar wij icke annat från eder bekomma
kunne. Kunne j ock sända oss thedhe ene Regementedt
och Ryttarne uthan eder skadhe, då ställe wij till eder egen
discretion huilket Landhfolk j bäst tiden umbära kunne,
efter wij hafwe warit länge borta från Cammaren, och oss
förthen före, at ther äre någre swike ikeland, så att wij
icke wist determinera kunne, af hwadh folck eller huru myc-
kedh j miste kunne.

Thet j ock kunde för denne orsak skulle, och weidh denne thet den
skal olägenheet komma till att draabba edt stillestånds med
the Littowar, efter såsom wij lähe skrifwer eder till uthi
Preüssen der om, da were thet oss för denne tidhens tillstånds
[illegible] begqwembligitt.

Ehwarefter welt thetta wäl, j oss med thet snareste eder me-
ning wetha läthe, och theßemellan och alltidh hålla edt wa-
kende öga der opå, att wår Armee och Lijfland måge oss Con-
serverade och behollne bliffwa. Wij befahle eder här med Gudh
Allzmechtigh. Aff Stockholm then 7 Novembris Anno 1627.

Gustavus Adolphus

[illegible]

100

Till Wälskaligh wår och Swerigets Rijkes troo Man
Rådh, Marsk och General Feldtherre, Edler och Wäl
borne Herr Jacob De la Gardie. Grefwe till Läckö,
Friiherre till Eckholmen, Herre till Kolloka, Rijda och
Runsa, Riddere, synnerligen Kärligen

N. B.

Till Wälbaarnigh[?] wår och Sweriges Rijkes troo Man,
Rådh, Marsk och General Feldtherre, [illegible]
Herre Herr Jacob De la Gardie, Grefwe till Läckö,
Frijherre till Eckholmen, Herre till Kolka, Rüda och
Kunda, Riddare, Synnerligen [illegible]

N:o 6

7. Nobr. 27

Gustaf Adolph medh Gudz nådhe, Sweriges, Göthes
och Wendes Konungh, Storfurste till Finland, Hertig
uthi Estland och Carelen, Herre öfwer Inger-
manland.

Wår synnerlige gunst och nådige benägenheet medh Gudh alls-
mechtigh tillförende. Wij kunne eder nådeligen icke oför-
mält lathe, Effter thenne [illegible], att så framt wij moste inwekla
i detta danske krijget, sååsom wij ännu icke annars see kunne,
så behöfwe wij här flere höge officerer hemma, then wij om någre
synnerligitt Commendo förtro kunne. Och effter wij ingen
bequemmare ther till weete än her Gustaff Horn, som oss therin
thennen nyttigare tiena kunde, Derföre hafwe wij [illegible]
[illegible] kalla honom hijdt, och sende eder [illegible] tijdt igen, som
thesimellan regerer rytterijdt, effter wij hafwe befunnitt honom
wara en vaillant cavallier, och ther till Alexander Lesle, som
wij förmene wara en god öfwerste till foot, att och han
hielper eder Commendera knechterne. Ther i förderskuld kun-
ne ombära her Gustaff Horn, kunne i förskicka honom hijdt
[illegible] wäghen, så wele wij sende eder ofwanbe[illegible] öfwersten
igen opå samme tidh. Men hwar i honom icke mista kunne,
då behöfwe i icke lathe honom här affwete, på thet han icke
sedan må åtrå till att komma hem i wintter. I wele oss
förderskuld här om giöra thet hastigaste eder meningh till-
känna gifwe. Ther medh Gudh befahlandes. Aff Stockholm
then 7 Novembris Anno 1627.

Gustavus Adolphus

7. Nobr. 27

Gustaff Adolph medh Gudz nådhe, Sweriges, Göthes
och Wendes Konungh, Storfurste till Finland, Hertigh
uthi Estland och Carelen, Herre öfwer Inger-
manland.

Wår synnerlige gunst och nådige benägenheet medh Gudh all-
mechtigh till förende. Wij kunne eder nådeligen icke oför-
mälle lathe, Dheraffter heeds, att så frampt wij moste inwekla
i detta Danske Krijget, såsom wij ännu icke annars see kunne,
så behöfwe wij här flere höge officerer hemma, dan wij om någre
synnerligitt Commendo förtroo kunne. Och efftersom wij ingen
bequemare ther till weete än her Gustaff Horn, som oss therin
thenna nijärstigare tiena kunde, derföre hafwe wij fuller är-
natt kalla honom hijt, och sende eder Åke Todt hijt igen, som
thessimellan regerer rytteriet, effter wij hafwe befunnitt honom
wara en vaillant cavallier, och ther till Alexander Lesler, som
wij förmene wara en godh öfwerste till foot, att ock han
hielper eder Commendera knechterne. Ther j fördenskuldh kun-
ne umbära her Gustaff Horn, kunne j förskicka honom hijt
emoot wåhren, så wele wij sende eder ofwanbe:te öfwersten
igen opå samme tidh. Men hwar j honom icke mista kunne,
då behöfwe j icke lathe honom här affwata, på dett han icke
sedan må åtrå till att komma hem j winter. J wele oss
fördenskuldh här om giöra thet hastigaste eder meening till
kenna gifwe. Eder Gudh befahlandes. Aff Stockholm
then 7 Novembris Anno 1627.

Gustavus Adolphus

Till H. K. allernådigste wårz och Sweriges Rijkes troo Man
Rådh, Marsk och General Feldtherre, Edle och
Welbårne Herr Jacob De la Gardie. Greffwe till Läckö,
Frijherre till Kexholm, Herre till Kolcka, Ripa och
Runsa. Riddare. Synnerligen Nådaligen.

N:o C

Till ass: allernådigste Konungz och Sweriges Rijkes troo Man
Rådh, Marsk och General Feldtherre, Edle och
Welborne Herr Jacob De La gardie. Grefwe till Läckö,
Fryherre till Ekholmen, Herre till [illegible], Ajder och
Rijksens Riddare. Högtährligen [illegible] Adaligen.

N:o C

8. Nob. 27

Gustaf Adolph med Gudz nåde, Sweriges, Göthes
och Wendes Konung, Storfurste till Finland, Her-
tig uthi Estland och Carelen, Herre uthöfwer In-
germanland.

Wår synnerlige gunst och nådige benägenhet med Gudh
alldenmechtig tillförende. Wij äre Erinrade huru
för Rijkzens höge tarff skuld förordnat förgångne
sommaren, nest för wår Expedition till Prüssen, att an-
moda eder, samt de andre af Rijkzens Rådh och
flere stoor Rådh och embetzmän, om en försträck-
ning till Krigz Continuationen. Hwar till J oss som wå
hår tillståndt wore hafwer låtedh eder finna godwillige
och wårdt giordt tillsäga. Dess effter wij icke weta,
den J uthi medler tidh på stundt wårdt anmodande
och af Rijkzens Rådh eller J sommaren tillsände för-
slagz, något hafwe till Räntte Cammaren i Rijgn låthed
leferera. Derföre begäre wij nådeligen, att J Oss
tillskrifwa och med förste hafwa eder mening
wetta låthe: Och om J effter förhoppning der på slatt
inthet lefererad ware, förthen wij Oss setten ännu
nådeligen begäre, att J Oss här uthinnan, om icke
med heler summan, dock likwäl så myket möijeligit
är, till willia göra, försäkradt att J för then
försträckningen är wäl betaltt, och för dess
rester af innehafwande hypothecis betalat och nu
tingen ringare skadhe hos Oss och Cronan än hos
andra eder staningar anläggia kunne. Hwarjemte
wele wij eder med förste att behageligit tienar
förwentta och förblifwa eder med gunst och
nåder wäl betänkt. Befallandes eder hermed
Gudh alldenmechtig. Dat. Stockholm den 8. No-
vembris Anno 1627

Gustavus Adolphus

8. Nov. 27

Gustaf Adolph med Gudz nåde, Swerigis Giöthes
och Wendes Koning, Storfurste till Finland, Her-
tig uthi Estland och Carelen, Herre offuer In-
germanland.

Wår synnerlige gunst och nådige benägenhet med Gud
allsmechtig tillförende. Wij äre [illegible]
för Rijksens högh tarff skuld, förledne förgången
Sommer, wist för wår expedition till Prüssen, att an-
noda Eder, sampt de andre aff Rijksens Rådh och
flerre [illegible] Rådh och embetesmän om en försträck-
ning till Krigz Continuationen. Hwar till Eder som de
här tillstädes woro haffue låtit sigh finna godwillige
och några giort tillsäger. Och effter wij icke weete
om I uthi medler tijdh någon [illegible]
och af Rijksens Rådh eller i Sommars tillsäijeder för-
slagh, några haffue till Räntecammaren i Rijga låtit
leffrera. Derföre begäre wij nådeligen, att I oss
tillskriffwe och med första [illegible] Eder meningh
wetta låtha: Och om [illegible] förhoppning [illegible] flatt
uthet leffrerad wara, förthen wij oss [illegible]
nådeligen begäre, att I oss [illegible], om icke
medh hele summan, doch likwäl [illegible] möijeligit
är, till willia göra, [illegible] att I för then
försträckningen wäl betalte, och för [illegible]
resterer aff [illegible] hypothecis [illegible]
[illegible] Oss och Cronan [illegible]
andra Eder [illegible]
wele wij Eder med första att [illegible]
förwente och förblifwe Eder med gunst och
nåder wäl bewågne. Befallandes Eder
Gudh allsmechtig. Datum Stockholm den 8. No-
vembris Anno 1627

Gustavus Adolphus

Till Stoormechtigste Sweriges Rijkes trodd Man
Rådh, Marsk och General Feldherre, Edle och Welbe-
borne Herr Jacob De la gardie, Greffwe till Läckö,
Frijherre till Ekholmen, Herre till Kolck, Rij-
de och Kuusa, Riddare, Synnerligen Nådelige

Till ass Breeskreigs nu och Sweriges Rijkes troo Man
Rådh, Marsk och General Feldtherre, Edle och Wäl-
borne Her Jacob De la Gardie, Greffwer till Läckö,
Fryherre till Ekholmen, Herre till Kolka, Rü-
de och Runsa, Riddere, Hennes [illegible] Nådeligen

9. Nob. 27

105

Gustaf Adolph medh Gudz nådhe, Sweri-
ges Göthes och Wendes Konung, Storfurste
till Finland, Hertigh uthi Estland och Carel-
len, Herre öffwer Ingermanland.

War synnerligh gunst och nådige benägenhet medh
Gudh allzmechtigh tillförende. Wij förnimme
Her Margk berättade, att både aff Station i Lif-
land, så och the 40000. Rdr som Riga, Item och
Dorpt skyldige äre, en godh deel restera, hwilke för
i synnerheet men för theras [illegible] wara [illegible]
[illegible] att Landsåterne i Estland och Reffle Stad
[illegible] difficultera medh theras Penninge Contri-
bution, [illegible] beropandes sigh på theras
af wåre förfäder [illegible] i [illegible]
[illegible] Privilegier medh [illegible]
[illegible] och [illegible], den [illegible] med den andra
[illegible]. Nu ehuru wij [illegible]
theras förmenande privilegier uthi sitt wärde
hålle [illegible] för [illegible] och [illegible]
att de som på een annan Tijdh allegerade och icke
nu, uthi thetta wårt [illegible] landh [illegible]
tillständh och [illegible] som medh. [illegible]
[illegible] der [illegible] för [illegible] patrioter och [illegible]
[illegible] Lodsmester [illegible] och wara
[illegible] icke [illegible] an andre wåre [illegible]
[illegible] skyldige att [illegible] och sublevera [illegible]
att [illegible], och theras privilegia på [illegible]
[illegible] och [illegible] uthi [illegible] förmenande, [illegible]
[illegible], en [illegible] och [illegible]
icke allenast om privilegier [illegible]
om Tijdh och [illegible] medh [illegible].
Ther är fördenskull wår nådige willie och be-
falning, att I [illegible] och [illegible] i Lifland
[illegible] att the [illegible] Station
och theras Penninge Contributionen både för och
[illegible], så och [illegible] [illegible]
[illegible], effter hwat [illegible] förslags [illegible].
Item att I [illegible] ett bref till Land-
såterne i Estland, samt Reffle Stadh, och [illegible]

9. Nov. 27

105

Gustaf Adolph medh Gudz nådhe, Swerie-
ges Göthes och Wendes Konung, Storfurste
till Finland, Hertigh vthi Estland och Care-
len, Herre vthöfwer Ingermanland.

War synnerlige gunst och nådige benägenhet medh
Gudh Allsmächtigh tillförende. Wij [illegible]
Her [illegible] berättade, att bådhe aff Station i Lif-
landh, så och de 40000 [illegible] som Riga, Pernow och
Dorpt skyllige äre en godh deel resteera, [illegible]
i [illegible] men för [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] att [illegible] i Estland och Räffle Stad
[illegible] medh difficultera medh then ständige Contri-
bution them påläggies, beropandes sigh på theras
aff wåre förfäder [illegible] högloflige i åminnelse
[illegible] privilegier medh hwad flere [illegible]
[illegible] och [illegible] then eene medh then andre
förebäre. Nu [illegible] wij [illegible] [illegible]
[illegible] förmenande privilegier [illegible] [illegible]
hålla [illegible] för [illegible] [illegible] och [illegible]
att the [illegible] [illegible] [illegible] allegerade och icke
än, [illegible] [illegible] [illegible] Gouverneurs [illegible] [illegible]
tillståndh och [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] för [illegible] patrioter och [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] och [illegible]
[illegible] icke [illegible] än andre [illegible] [illegible]
äre [illegible] att [illegible] och Sublevera [illegible]
att [illegible] [illegible], och theras privilegia [illegible]
[illegible] och [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] och [illegible]
icke allenast [illegible] privilegier, [illegible] [illegible]
[illegible] och [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] wår nådige wilie och be-
fallningh, att I [illegible] och [illegible] i Lifland
[illegible] [illegible] till [illegible] att [illegible] Station
och [illegible] ständige Contributionen [illegible] för [illegible]
[illegible] [illegible], så och [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
Item att I [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] till Land-
[illegible] i Estland [illegible] Räffle Stadh, och [illegible]

eller Breder ther hoos, Wijssare heeldan att the
göra then summa: Och såsom Wij hellre wele att
sådant skeer medh godo: Men om the skulle fortt
medh tergiversation och vndflygninger wilia
ath sigh vndslingra, såå läta I. befalla Wåra
genast för alla att I bruka Reformerat och Ryt-
tare och Knechter wthi them orth inqvartera
tille thes Station och Contributions penningarne
betalde äre, remonstrerandes, att theras trögeheet
och ondh beräffwande Wij ./. Och bätter
fruchtan Wij icke excuses bygdeskär. Och edher
genom Wij them hörande wille förstå, så
moste Wij ock för thenna gången mehra an-
see thes Rijkzståtz gemena bästa, än en hoop
Privat commoditeter och Rijkligheter: Och thetta
hafwe Wij eder till ... blifwer låtet
tillskrifwa, icke twiflandes, att I thet skole
efterkomma. Gudh befallandes. Aff
Stockholm den 9 Novembris Anno 1627.

Gustavus Adolphus

2

Postscriptum.

Effter her Marsk oc en deris breffz indhold, haffuer iblandt andet
brugt vndskyldiger formula dig hereffter vore fordringer
daterede breff, och wrider j der den effterretninger.

Post scriptum.

Efter her [illegible], nu haffuer Liffland for Krigs Staten, [ferdiggiøre] med [illegible],
haffuer [illegible] [illegible] [illegible] och [illegible] her [illegible] [illegible]=
den [illegible] daterede breff: dog [illegible] nu [illegible] [illegible] der
[illegible] remitterede. Dat: ut in literis.

eder Broder Tor Bohen dristere hoos them att the
göra dhet samma: Och såge Wij heller gerna att
sådant skedde medh godo: Men om der skulle fortt
medh tergiversation och undskylninger wilia
och sigh undandraga, skola I, så befaller Wij eder
gunstigt för alla att I straxt deferera och Ryt-
tere och knechter, them I därmedh eder inqvartera
till deß Statien och Contributions penningarne
betalte äre, remonstrerandes, att them tijdz
Lägenhet och dhet tillståndet Wij [illegible]. Sådant befallen
Wackten Wij inga excuses ligenden. Och ehuru
gerna Wij them hwarandra wille förskona, så
moste Wij doch för thenna gången mehra an-
se dhet Nödtorftige gemena bästa, än een hop
privat commoditeter och Nyttigheter: Dett I
haffwe wij eder till effterrättelse läta
tillskrifwa, icke twiflandes, att I dhem såledh
effterkomma. Gudh befallandes. Aff
Stockholm den 9 Novembris Aº 1627.

Gustavus Adolphus

N° D

Till Oss Elskeligh trogne och Vndersåte Rijksens Man, Rådh, Marsk och General Feldherre, Edle och Wälborne Her Jacob De la Gardie, Greffwe till Läckö, Frijherre till Ek-hollmen, Herre till Kolcka, Rijda och Runsa, Riddere,

Synnerligen Nådeligen

N° D.

Till Oß Elskeligh käre och Sweriges Rijkes troo Man, Rådh
Marsk och General Feldherre. Edle och Wälborne her
Jacob De la Gardie, Greffwe till Läckö, Frijherre till Eck=
hollmen, Herre till Kolka [?], Rydal [?] och Runsa, Riddere,
Synnerligen Nådeligen.

Man der jw nögot feel på den ena eller den andra
posten af desse Summor, antingen uthi sielfwa Summorne eller
deras uthläggningh sigh förefalla skulle, Så hafwe wij
på dessa intet kunnat hafwa någon orsak till att
besweära eder efter ene folgande underrättelse af betr.
181837 D:r, reserveret oss 104726 D:r till folgande
Afräkning, och allenast ut 35239 D:r för Martij,
och 41877 D:r för Aprilis Månad till Läningar,
hwilken Suma, tillsammans är 77111 D:r ja intet oräk-
nat ena är, att hon jw är det aldra minsta begära-
des warder, så att j sielf aldrigh på nögotsätt och wissa
Läningar till deras uppehålle försäkra kan.
Befale eder fördenskull, att j allenast affoera dem
betr. Läningar effter förordningen ahlt in till den 1 Maij:
och hwad j på ofwanberörde Suma af 181837 daler
mera bekomme, att j det till folgande Afräkning
spara, doch så, att j ingen afräkning betalning betala,
för än j wår expresse och tydeliga ordre der om bekom-
ma.
Och detta är det som wij så mögeligast hafwe
welat eder föremäla, på det att j icke skole meena
att j måste Wårdt hielp, wil kunna underhålla folc-
ket till näste betalnings termin. Hwad sedan
widare beswär kan, der om wele wij all god ordre
ställa, allenast att j icke underlåtin advisera oss snarast
med Ofwersten Banér och Mons. Mertansen,
hwarest om j några fande widare in hafwe här emot
hafwa kunna, samt hwad skäl och grund j der
till hafwe, Lässen och sände oss Månadtligen ena
och wissa Munsterrullor Wår och adviser med

107r

Denne korte Extracter sampt Inventaria på Ar-
tillerij och alle andre saker som på hwar ort fin-
nes, wedh följer. Hwar effter man sigh kan bestellande.
Actum Stockholm den 13 Novembris Anno
1627.

Postscriptum

Endoch, her Marsk, wij haffue sålunda lathet förseet Krigzstaten j Lifland, som j aff thesse föreskreffne breff, post ifrå post sedt hafuen, Då at wij jo intet annat formoda kunne, än at j ju wäl skole komme ther medh till rätta in till den 1. Maij, 1628. Efter som nu intet tuifual kan wara derom, at fast än the sidste posterne therutinnan, icke åsynan alle eller huar och en j synnerhet, (besynnerlig the 25000 R. aff Staten j Lifflandh, och the sidste 5000 R. aff tullen j Riga) så hastigt och hollen uthgingo, huilket doch förmodeligt är, huar j dem allenast medh sådane ifuer och alfuar uthdrifue lathe, som det sigh böör, Då warder ju åt minstonne så myket af dem alle tilhopa uthgåendes, at j till the ringaste kunne få ther the sidste twå månadernas blotta läningar uthaff. Men opå thet at j lijkwist see någon huru gerne wij wele, at eder ther intet allenast intet bryta må, uthan at j heller kunne hafue ther något till öffwerflödh, Då hafue wij ock nu sedan här handlat medh muntmestarens broder Henrich Wulff, (och gifuit honom advantageuses conditioner och alt godt och nöjachtigt contentement, icke allenast för the rumor han här tildags förstråkt hafuer, uthan ock för det som följer, då som j af hoosbefogade copia aff sielfue contracten see kunne) at ther eder ju något opå the sidsta månadernas förordning fela skulle, at j då skole bekomme aff hans broder ther j Rijga emot tillkommande månans uthlop uthj bahra penninger ännu til än 40000 R.D. och ther emot gifuen honom j betalningh igen the wexlar til Amsterdam, som wij eder något här efter wele tilskrifue lathe. Allenast moste j thet grant achta, först, at thette medh wexlarne hollas secret, så at ingen menniskia fåår weta deraff, förr än wexlarne äre gångne sin koos, at thet icke må lända crediten på en eller annat ort til något præjudice. Sedan, efter wij befahre det wintern här hastigare infaller, än at wij kunne skicka den provisionen till Amsterdam j höst, af huilken köpmannen dersammastedz wexlarne betala skall, Derföre moste j förhaala medh wexlarnes uthgifuande thet längste j kunnen, så at j ju icke draga them tijt uth förr än åt minstonne j April, och thet icke ringare än opå twå månaders sicht, på thet at både

wij och Köpmennen derhamastedes måge först hafftua then tijden til
förderf, som wechslen på wägen behöfuer till Amsterdam, och sedan the
twå månaders sicht ther, till, att j medler tidh uthskrifwe och till wegh
hafwa provisionen deraf the ther erleggias skola. Och såsom wech,,
slarne gifwas på Rijksdaler, hwilke nu äre fast högre stegne än j fiool,
och förleden winter och wåhr / så moste j ock göra eder högsta flijt, at
hwar möijeligit woro, the tå motte högre uthgifwas än för hin tijd, på
thet wij icke skulle lijda alt för stoor affsaknadh. Och såsom wij
medh wechslars öfwersändande tänckie till at continuera, Så wele
wij ock at j eder umsee j tidh, at j icke allenast handla medh mijnto,,
mestaren om försträkning på sådane wechslar, uthan ock medh andre
Köpmän, som, emot wisse penningesummors derhamstedes erleggiande,
framdeles på sådant sätt wele betalte blifwa, hwilket wij troo,
at j både ther ock annorstädes j Tyslandh wäl skole kunne finna,
aldenstund det länder them till förkofring uthi theras handel, och
wij genom dette medell medh Kopparpenningars öfwerskickande
blifwe hielpte. Datum ut in literis.

Gustavus Adolphus

Post scriptum.

Såsom her Maytt nu sedher förmält om Ryttarenes inqvartering i Estniske Landzherrernes bodz, så wäl som hoos Bönderne i Lijffland för orsaker som samma wårt Breff uthwijser: Så är wåre detta wår wilie och mening, att j på all hän-delse j tijdh låte öfwerslå huru myckit dett lijder uppå hwar bohland effter proportionen, på dett, att der Ryttarne skole [illegible] inqvarteras, då Bonden må weta huru och huru myckit han skyllig är att gifwa Ryttaren, och Ryt-taren j lijka måtte weta hwad han skall hafwa, så att dett må [illegible] med god ordre, och icke hwar taga af Bonden som han will. Datum vt in literis.

5.

112

N° 6

Till [illegible] wår och Sweriges Rijkes trou Man, Rådh,
Marsk, Rijkz och general Feldtherre Edle welborne herr
Jacob de la Gardie Greffve till Läckö, Friherre
till Ekholmen, herre till Kolka, Rydö och Runsö
[illegible] förmerligen

[illegible]dligen

13. Nov. 27

Doubl.

Gustaf Adolph medh Gudz nådhe Swerigz, Göthes och Wendes Konung, Storfurste till Finland, Hertigh vthi Estland och Carelen, Herre vthöfwer Ingermanland etc.

Wår synnerlige ynnest och nådige benägenhet medh Gudh allzmechtigh tillförenne. Wij hafwe hör märkt, sedt Generale Commissarierne och Munsterherrens skriffwelse till wårt Rikz Rådh, vthi hwilken de sigh högeligen beswära, ath så ringa provision till Krigzfolketz underhåldh dijt ankommer, så ath förer, ath then dijt är förordnat, icke bliffwer öfwersendt j tidh, medan de icke till att vnderhålla folket then störste beswär. Dåå effter wij hafwe låtet för oss kalla Cammerrådet, medh flijt öfwersedt och collationeret alle förordninger, adviser och skriffwelser, och der af förnummit, ath de till dato icke allenast ingen nödh hafwa lijdha kunnat, vthan ock till öfwerflödh bekommit hwadh dijt hafwer warit deputeret, kunne oss icke låta underligit före, hwad orsaken är till så högt beswär. Och på thet, ath j thet sielffwe ögonskenligen see kunne; Då wele wij [illegible] här hwar post ifrå post beräkna, att icke annat [illegible] kan, än att j ifrå then 1 Januarij Anno 1627 till then 1 May Anno 1628 hafwe warit och äre wäl försörgde, etc.

Först, hwad sidan ankommer ifrå Jan: till Septembris Månadh, då wete de sielffwe, ath de effter deres egne Skrifwelser, uppå de otta Månader icke mehre penninger och proviant tillhopa hafwe behöfft än 387735 Dr, såsom j aff här hoos fogade deres extract af deres egne adviser sub lit: A förnimma kunne. Men när wij nu öfwersee hwad de der uppå bekommit hafwa, då befinne wij af deres egne Månads ifrå Månad hijtsände adviser, att vthi penninger och proviant till [illegible] sidh icke allenast then Summan, vthan ock till än 60731 Dr deröfwer richtigt dijt kommit är, effter som j af extractet på sielfwe adviserne sub lit: B. see kunne, Då att der ju ingen twijfwel uppå är. Och medan j adviserne [illegible]

infördt är hwad proviant i Aprilis Månad utgångit är,
then garnisonen allena, Nu så wet ingen ting ther opå
fela skall, hafwer och bedraget 15731 dal. för Aprilis Må=
nadz proviant, Det för 60731 D. såsom allenast öfwer 450000
[illegible] till effterkommande Månaders Inventarium.

Sedan, hwad som inkommer från 1 Septemb. till
[illegible] in j Martium, ther opå hafwer [illegible] denna
förslagh sub lit. C. och förmenar att alle de Poster, som ther wij
införde äre, äre så wisse och säkre, att de hafwer allrede ther
af en stoor deel i händerne, och om thet öfrige intet twif=
la kunne. Etc.

1. Nu hafwer de jo ther till allrede in manibus de 45000
som af de förre Månader öfrigt bliffwer, till de effterföl=
jande Inventario.

2. Nu är j förleden Augusto den 3 ditto öfwerskickade i=
från Sverige med [illegible] 15000 daler, och den 8 ditto
med Jonas 11106 daler [illegible] ifrån Finland effter her
Nils Bielkes advisbreff 9000 D., hwilka göra 35106 daler
tillhopa, the wij icke twifle wele, än att de jo wel och j rät=
ter tidh öfwerkomne äre, så att de och then längo sedan j hän=
derne hafwa; Thet medan de intet äre införde j ad=
viserne, som högt kommer äre allt in till then 1 Septemb.
på de förre Månaderne, Nu hafwer wij them [illegible] ifrån
then 1. Sept: införa låtet, på hwad Månad de nu i förston=
ne bäst behöfwes kunne.

3. De 5000 daler som [illegible] tillförende är,
them hafwer han här [illegible] och på förskott,
effter hans egit [illegible] advis.

4. Hwadh de 50000 D. anbelangar, som Myntemästaren
ther effter Contractet leffwerera skulle, effter wij ser af
hans adviser, att de hafwer till Sept. så mykit allrede
ther opå bekommit, att resten ther [illegible] icke mere
än 12742 D.r, och wij hafwer honom här så wel Contente-
ment

ment therföre gifwa låtet, att han hafwer [illegible], att
nu ther med wäl tillfridz: Therföre twifle wij och
intet ther opå, än att han, hwar [illegible] Rest icke är ännu
erlagd /: som benämnte Myntemästarens breeder dock här
wist för [illegible] woro :/ j [illegible] med then [illegible]
till [illegible] werde.

5. Hwad angår de 16000 D.r som han [illegible] leffwerera skall,
twifle wij så mykit mindre, att de jo tidigt erlagde,
effter som hans Tjenare här beretter honom så mykit
medh ther tillförne leffwererat hafwa, att han och allre=
de fordrar betalningen ther opå här till 24000 daler,
och förmodar sigh högst, att sigh intet [illegible] ther med
förhåller.

6. De 25000 D.r som på [illegible] för dessa [illegible]
äre, them moste j så mykit mindre disputera låta, [illegible]
sedan de äre effter theres egen giorde Capitulation, skyl=
dige för en ährlich Contribution att erlegga: Thet kun=
ne de ther emot ingen fattigdom eller oförmögenhet med
skäl förebära, effter wij weta att ther j Staden åtskillige
Borgere finnes, som så rijke äre, att the [illegible], en
man allena, sedan hela Staden, en sådan Suma wäl er=
lägga kunde, Nu att j [illegible] ther [illegible] ingen [illegible] wäl
till spilla moste, än att de jo denne Summan hel och hallen
i tijdh betala. De 2482 daler som de på näst för=
ledne åhrs Contribution restere, them moste de och utan all
undtskyllan erlegga, effter de jo ingen skälig orsak ther
emot hafwa kunne.

7. Hwad [illegible] Statien j åhr belöper sigh öfwer hela Lif=
land, till än 40090 D.r effter wår ther öfwer giorde Conto
och Räkning: [illegible] skall hafwa
[illegible] ther [illegible] i åhr, Nu
hafwer wij icke mera än 15000 D.r ther af assignerande=
ra till desse första Månaderne, på det, att de jo

icke skole slå feel, men woro så mögelig wijsare [illegible] Afkortningar der och skee kunne.

8. Tullen i Riga belangande, effter j iu sielfwer weete att han j detta förra åhret medh Polackiske krijgh warit, belopp sigh till än 13000 Rd. Nu är iu förmodeligit att han skall hafwa så mögelig mera stiga j åhr medan Wilkoren [illegible] anwände, effter som wij hafwe godh kundskap der om, att de hafwa haft [illegible] widh sidsta Seglation [illegible]: Hwad på detta j så mögelig wijsare på Riga, sätie wij allenast 10000 Rd för detta åhret, och der af icke mera än helfparten, nembligen 5000 Rd för dessa första Månaderna.

9. Sampt de 18000 Rd af [illegible] och Nyholms [illegible], är så mögelig [illegible] till att twifla, effter som j sielfwer hafwe bewillt them till arrende, och Arrendeturer der [illegible], så att wij intet förhoppe, att der medh någon dröijsmål skee skall, effter som och j sielfwer kendes intet hafwa der emot förordnat eller kan [illegible].

10. Thet effter j än restera på de 50000 Rd [illegible] som wij af Edher fordrat hafwe, är nu till än 1663 Rd, och hafwe altidh haft godh och nögachtigh betalning af oß och Cronan för detta j här till dags försträckt hafwit, så twifle der intet på, att j denna lilla Suman än och betaler, helst medan wij och hafwe [illegible] [illegible] och Nyholms arrende än [illegible], [illegible] j eder betalning icke allenast [illegible] skada [illegible] procent, som bekante plägar.

11. Thet endoch wij hade fullt j [illegible] giordt [illegible] facit uppå her Johan Pontus och Fru Brita de la Gardies försträckningar: Så förmode wij doch att han icke mera än en 3000 Rd och hon icke mera än 5000 Rd [illegible] Cammarrådh [illegible] hafwer, [illegible] j [illegible] skall eller

eller wäl försäkra kunna, effter som de godt medell der till hafwa.

12. Thet [illegible] och [illegible] hafwe oß och oß så stora mädan och beneficia hade här till [illegible], [illegible] effter [illegible], så att de och godt och medell hafwa denna ringa Suman de 10000 Rd der till att fournera, helst medan de och godh betalning bekommit hafwa, för hwad de tillförenne försträckt hafwa, och wij [illegible], så att de icke skole hafwa orsak sigh att beklaga.

13. Thet endoch på den [illegible] 77259 Rd som än till Lijfland [illegible] skole, och wij förmode, att [illegible] skall medh [illegible] första summa [illegible] frambkomma, effter som wij [illegible] hafwa [illegible] der om, Nu hafwe wij [illegible] icke mera än 10000 Rd der af till dessa första Månaderna förordnat, för dess [illegible] wisshet skull.

14. Effter och folket hafwer warit en lång tidh [illegible], och der icke allenast af [illegible] landet [illegible] [illegible] i [illegible] Ryßland, [illegible] förmode [illegible] Krigs-Staten: Nu hafwe wij j den sidsta j [illegible] allenast [illegible] Månadz lähning på ett förslagh [illegible], huarwäl wij förmodde [illegible] advisez, att j [illegible] mera [illegible] hafwa.

Så är Suma Sumarum på dessa för^ne Sumor belöper sigh till 257865 daler, hwilka wij wisse och irrevocables [illegible], Der medh j kunne wäl contentera och underhålla folket j Sep-Octob. Novemb. Dec. Jan. Feb. och [illegible] in på Martij Månad, som j af [illegible] förslagh sub lit: C.

widare förekomma, allenast hwar dess till eder, her [illegible]=
de och Mons Mortensson, att j de posterne flijtigh be=
fordra, och icke wänta effter thet antingen wij eller wåre
Commissarier skole altijd skicka folck der i händerne.

Till thet Tredie. Hwad de öfrige posterne an=
langer, endoch wij icke annorledes förmode, än att de och sin
richtighet bekomma skole, lijkwäl, medan dess kan
falla något twijfwelachtigt om de ähnnu så tidigt in=
gå kunna, derföre hafwe wij förordnat dem till de sista
Månaderne, nembligen till resten på Martij och Aprilis
Månadh.

1. Thet hwad de 20000 Dr widkommer som Landtständerne
i Estland för detta åhret gifwa skole, sampt och de 12150
Dr som de rester för i fiol, Så hoppes wij att de jo der=
till bewillige och j tijdh uthgiörandes warda. Effter som all
denne Contributionen wändes allena till Krigzfolcket [illegible]
och de så mycket mera äre plichtige der till att för=
hielpa, effter såsom de närmare faran sittia än de
Swenske, såsom gode och trogne undersåter der till wil=
lige finna låte. Men hwar wijdare förhoppning
emoot skedde, att de wille sigh icke gerna gode skiäl
bruka låta, då är intet annat till råda, än att j
hålle dem der till genom sådanne manier som der till
tiena. Och effter j weete, att wårt Krigzfolck
icke får deras richtiga betalning allenast, då pläge de
nödwändigt mest töra på landet der de liggia:
derföre äre inge andre medell förhanden, än att j på
dess folck tillijka med [illegible] och Mons
Mortensson läggia Krijgsfolck in i deras gårdar per forza;
Till hwilken ände wij och hafwe låtit förordna [illegible]
in emoot wåren, att folcket måge af de wisse [illegible]
[illegible] och så länge något fara öfwer [illegible]
dess, eller de [illegible] wijst skola. Men der något

feel i betalningen skee skulle, att Krijgsfolcket kan deruti
quarteres på landet, men de om wåren genom
[illegible] för fienden deste säkrare skee kan. Oss
kunde fördenskull på all händelse med sampt [illegible]=
de [illegible] och Mons Mortensson göra een wiss suma på
[illegible] der j landet, hwarmed nyttigt hwar och en halla
skulle, der sådant af nöden worder, och eder tillijka
med dem der effter förhålla, såsom tiden dess för=
drandes worder, thet folcket för denne posten nöd=
dorftigt contenterat warder.

2. Hwad de 20000 Dr anlanger som Tyske Adel
för detta åhret utgöra skall, sampt de 3954 Dr,
som de för dess förledne åhret stå tilbaka med, der
utgå skole i [illegible] hos her Johan [illegible]=
[illegible], att han dem dess [illegible] med dess [illegible]
all [illegible], och skicka der wist och
rätten tillhanda. Wij hafwe och sändt [illegible] Kon=
geliges befalning der om, att han dess flijtig
göra skall.

3. De 500 Dr af [illegible] sampt de 1000 Dr som
Dorpt Stadh j åhr erläggia bör, sampt med de 870 Dr
som de än nu stå tilbaka med, weete j och lijka moste
sampt med [illegible], och der dem icke tillräckia will, med
skarphet utdrijfwa, effter de både så wäl som
alle andre Krigzfolckets undersåter [illegible] detta Fädernes=
landetz farlige tillstånd der till plichtige äre, och wäl
så förmöge, att mycket skäre wäl tillräcker,
hwar wijda allenast godh wore. Wij hafwe och
låtit tillskrifwa Stadthållaren på Dorpt, att
de skole göra thesse summor, allenast att j och hielpen
[illegible] thessamma drifwa der uppå.

4. De 24000 Dr som rester på de 40000 Dr

af Statien i Lifland för detta åhret, Sässom och de 12104 Dr, som de der sammestädes restere ända för åhret 1626. Effter hwilcken befwer warit der möget i Landet i åhr sässom seer än, Så hafwe wij och ryplutat desse Sumor, än till de sidste Månaderne, och Underhålningen deß emellan så mykit mera skall befrias skulle, till att hwar och en Cürfürstliga sigh strecker de till sin rettigheet och wederlagen skole. Twifle fördenskull intet, än att j ju all möijeligh och mäneligh flijt anwända, att och deße Resster wärdige och j rätter tid Utgå måge på hwad sätt dett bäst skee kan, att j då legge Krigsfolcke till Bönderne på Landet, som dem sålunda effter en godh ordre utsätta kunna, såsom och Landzhärrarne sidst.

5. Om ena halfparten aff Tullen i Riga, nemligen de 5000 Dr, Sässom och åhrlige Renttan aff Rijkenshäsande och Wattenens lägh, nemligen de 24000 Dr, hafwe wij och för berörde orsaker skull än till Marty och Aprilis Månader förskrifwat, och bedja j och Underhåarne deste mera respijt hafwa skulle, och deste begwemmare dem till den tiden samblakunna.

6. De 67702 Dr som sedan restere ifrån Finland på Landzhielpen, wardar och [illegible] ingen flijt sparandes, att och de till rätter tid utdrifwas måge: Effter som wij hawa stränghligen der om befalat hafwe, och j sjelfwe kunne med högste flijt påtrijfwa kunde.

Nu hela Summan som wij än till deße twå sidsta Månader förskrifwat hafwe, belöper sigh till än 181837 Dr, der af wij näst wisligen förmoda, att ju den största delen inom den tiden skall utdrifwas warda.

Gustaf Adolph medh Gudz nådhe, Sweriges, Göthes och Wendes Konungh, Storfurste till Finland, Hertigh uthi Estland och Carelen, Herre uthöfwer Ingermanneland.

Doublet

Wår synnerlige ynnest och nådige benägenhet medh Gudh tillförenne. Wij hafwe [illegible] Marsk [illegible] [illegible] Renters och Mönt Mästar Hans [illegible] Krigzrätt[illegible] till wårt Rijkz Rådh, Uthi hwilken de sigh högeligen besweerer, att de så ringa Provision till Krigzfolckens Underhåldh hijt Uth bekomme, så att de, hwar dett som dijt är förordnadt Uthi tijdh icke bliffwer öfwersendt, icke kan större besweär wara till att Underhålla föreståedt. Så effter wij för oss hafwe kallat Cammarrådet, medh flijt öfwerseedt och Collationerat alle förordningar, adviser och skrifwelser, och deraf förnummitt, att de till dato icke allenast ingen nödh haffwe lijda kunnat, Men och till öfwerflödh bekommit hwadh dijth hafwer warit deputeret. Kunne oss icke eller underligit före, hwadh orsak the hafwe sigh så högdt att besweera, Och på dett, att the dette skrifwelse ögonskeenligen förnimme, Så wele wij dem här medh post ifrån post bewijsa, att icke annars wara kan, än att de ifrån then 1 January Ao. 1627. till den 1 Maij Ao. 1628. hafwe warit och än äre wäl försörgde. Ty

Först. Hwadh den tijden wedkommer ifrån Jan: och till Septemb. månad, då wore de skrifwelser, att de effter deras egne Räkningar på de åtta Månader icke mehre i penningar och proviant tillhopa hafwe bekommit än 387735 Dr, såsom i af här hos fogade Extract af deras egne adviser sub Lit. A förnimma kunne. Men wij nu öfwersij hwadh de derupå bekommit haffwe, Såsom finne wij af deras egne Månad ifrån Månad hijt sände adviser, att the Uthi penningar och proviant till [illegible]

tidh icke allenast den Summan, Utan och till än 60731 Dr. der
öfwer richtigt bekommitt hafwer, effter såsom Ehr af
Extractet på föreskrefne adviserne Sub lit. B. see kunne, Nu
att derinne ingen twiffwel opå ähr, Och medan [illegible] ad-
viserne intet införde ähr hwadh proviant i Aprilis må-
nadh utgångedt ähr, Utan penningarne allena, Och
på det ingen tingh deropå feela skulle, hafwer nu af-
dragit 15731. Dr. för Aprilis månadts proviant. Och för
60731. Dr. föruthan allenast här 45000 Dr. till effterkom-
mande Månaders Inventarium.

Sedan hwadh den tijdh anlanger från 1 Sept: till
[illegible] i Martium. Deropå hafwer nu läggat hoos
detta förslagh Sub lit. C. och förmener att alle de poster som
der uthi införde äro, äre så wisse och säkre, att Ehr haf-
we allereda en stoor deel der af i händerne, och om det
öfrige intet twifla kunne. Ty

1. Nu hafwer de jo dertill allereda in manibus de 45000 som
af Ehr förre Månader öfrigt bleefwe, till de efterföllandes
Inventario.

2. Nu äro i förleden Augusto den 3 ditto öfwerskickadt
ifrån Sweriget medh Walleryan 15000 daler, och den 8 ditto
med Jonas 11106 daler, Dessom och ifrån Lifland effter
her Niels [illegible] Advisbreff 9000 daler, hwilke giör 35106 Dr.
tillhopa, de nu icke twifla were, än att de jo wäl och i
rätten tijdh öfwerkompne ähre, så att de dem och longe
sedan i händerne hafwe. Och medan de intet äre in-
förde af dem i adviserne som hijtkompne ähre allt in till
den 1 Septemb. på Ehr förre Månaderne, Nu hafwer nu
dem nu ifrån den 1 Sep: införa läggat på hwadh må-
nad de nu i förslaget [illegible] kunne.

3. Ehr 5000 Dr. som [illegible] på förde äro,
dem hafwer her [illegible] och på försäkradt, effter
[illegible] der om hijt sände Advis breff.

4. Hwadh Ehr 50000 Dr. nedkommer, som Myntemestern
Ehr effter Contract leffwerera skulle, effter nu see af Ehrs
adviser, att Ehr hafwer till Sept: så myckedt allereda deropå
bekommitt, att resten deraff då icke were mehr än 12742
Dr., och nu hafwer honom här så godt Contentement derföre gif-
wa latet, att han hafwer orsaak att wara der med wäl
tillfreds. Derföre twifla nu och intet deropå, än att
han, hwars bet:e rest icke är ännu erlagd /: som bet:e
Myntemestarens breder dock här wist förmenar skall
wara :/ de jo warda och den strax och till godo nöije
utagandhet.

5. Opå de 16000 Dr. som [illegible] leffwerera skulle,
twifla nu så myckedt mindre, att de jo äro tidigt erlagde,
effter som hans tienare här berättar honom så myckedt
mehr der [illegible] leffwererat hafwer, att han och alle-
rede fordrar betalningen deropå här till 24000 Dr., och
förtrekker sigh högtt, att sigh intet annorledhes der med
förhollen.

6. Ehr 25000 Dr. som på [illegible] för detta åhrs [illegible] sat-
ta ähre, dem moste de så mycket mindre disputera läg-
gia, alldenstundh de äro effter derom gjorde Capitulation,
pliktige för en åhrligh Contribution att erleggia. Och
kunne de der emot ingen fattigdom eller oförmögen-
het med skääl förebära, effter nu wete, att der i Staden
[illegible] Borgare finnes, som så rijke ähre, att Ehr
nödten kraffe, en man allena, sådan heela Staden,
en sådan Summa wäl erleggia kunde, Nu att de sådan
skuld derhos intet [illegible] till stodia moste, än att
de jo denna Suman heel och hollen betale. De 2482
daler som Ehr på nest förleden åhrs Contribution restera,
dem moste Ehr och strax alle andtskyllen erleggia, effter
de jo ingen skäligh orsaak der emot hafwa kunne.

7. Och endeles Statien, ähr belöper sigh öfwer heela Lifland till
än 40000 Dr. effter wäl der öfwer giorde Conto och räkning

Likwijs medan fienden skall hafwa ströfwat derigenom
Landet några weekor i åhr, Så hafwa wij icke mera
än 15000 dlr der af utsladt förr än till desse första Må"
nadarne, på det att the jw icke skole stå öde hela, utan
wara så myckedt wijssare, hwadh af them infor dem och
skee kunne.

8. Tullen i Ryga belangande, effter det jw är allfwar wetet,
att han i dett förre åhret när offentligitt Krigh war,
belopp sigh till än 13000 dlr, Så är jw förmodeligitt, att
han skall hafwa så myckit mera stigit i åhr medan stil"
leståndet wararde, effter som wij hafwa godh kundskap der
om, att the hafwa hafft allt sedan en stålig Navigation
uthi och uthan: Doch på det att de så myckit wijssare
gå måge, sätte wij allenast 10000 rd. för dette åhret,
och der af icke mehr än hallfparten, nembligen 5000 rd.
för desse första Månaderne.

9. Opå de 18000 dlr af Nöteborgz och Kexholms gårdar, är så
myckedt mindre till att twifla, effter såsom G[?]
hafwa allffwar bet. Lähn till deras Arrende, och wetat tir"
mare allsidh der hoos, så att wij intet twifla på
dett G. skole der beswära, den i wärtan sigh att dett
fordra och utdrifwa, effter som och i hwilket Landet
intet beswär dess emot förut kan wara bör.

10. Och effter ther än rester på the 5000 dlr förstreck
ningz, som wij af ether fordrat hafwa, än en till än
8663 dlr. och hafwa allsidh hafft godh och nöijachtigh be"
talningh af oss och Cronan för det i hår till dagh förstreckt
hafwen, Så är intet twifwell der opå, än att i denna
lille Suma änn eno erlegger, effter som wij och hwilket icke
annars förmoda wele, medan wij hafwa ärnat oplåte
ether Kexholms och Nöteborgs Arrende än någre åhr,
Warigenom i ether betalning icke allenast skadan skada, utan
och med stor profijt igen bekomma plägen.

Och

119

11. Och endock wij hadhe fullen i förstonne giordt oss någott större
facit opå Her Johan Sommersens och Fru Brita De la Gardies för"
sträckningar, Så förnimme wij doch att han icke mera än"
om 3000 rd., och hon icke mer än 5000 rd. uthi sedan wärdt Lan
nerallandz förwisadt hafwer, opå hwilket de förderlighen sigh"
wele försäkra kunne, effter som de godt medell dertill hafwa.

12. Måns Mårtensson och Adam Schrapfert, hafwa och af oss
så stora nåder och beneficia både här till undfångitt, och än
här effter att förwänta, så att de och godh råd och medell
hafwa denne ringa Suman de 10000 rd. der till att fournera,
hälst medan de allstid godh betalning bekommit hafwa, för
hwadh the till förene förstreckt hafwa, och wij än nå[?]de
ne wele godh förordning göra låta, att the skole bekomma"
deras richtige betalning för hwadh the emu förstreckia,
så att the skole hafwa ingen orsak sigh der öfwer att beswä"
ra.

13. Och endoch på den Lifländske Licenterringen ännu fat"
tas 77259 rd. som än till Lifland förskickat skole, doch wij
förmode, att sådan skall med dett första samma wäl fram"
kunna, effter som wij strängeligen hafwa befalt tillskrif"
wa Her Niels Wirells der om, Så hafwa wij likwäl"
icke mera än 10000 rd. der aff till desse första Månader
ne förordnadt, för desse större wißheet och mindre twif"
wels skull.

14. Effter och folket hafwa warit en lång tijdh op wid
Dijneborg, och der icke allenast af thet omliggiande
Landet kunnat sigh wäll uppehålla, utan och brandskat"
tadt Städerne der omkringh i Hwijtryßland, att wij
förmode dem der med en godh tijdh kunna lijfwa Krigz"
Staten: Så hafwa wij i den staden i räkningen allenast
en Månadhs Lähning på det förslagh af the lagdt, ehwa[r]
wele wij förwänte deras adviser, att de en godh deel mere
der igenom förtiänadt hafwa.

Så att Suma Summarum på desse förr: Sumor belöper sigh
till 257865 rd. Uthi hwilka och irrevocables poster, der widh de

kunna wäl Contentera och underhålla folcket j Septemb. Octob. Novemb. Decemb. Jan: Feb. och en hälfft in på Martij Månad, som de af hoosfögade förslagh sub Lit C. wijdare förnimma kunne, allenast står det till dem, att the de posterne flitigt uthfordra, som mest äro under Vehnantte(?) Banérs Commendament, och icke wänta effter, att anten wij eller wårt Cammarådh skole alltidh stickia dem pengar j händerna.

Till thet tridie, hwadh de öfrige posterne anlanger, ändock wij icke annat förmode, än att the ock sin richtigheet bekomma skole, Likwäl medan det kan falla något twifwel och tröghet om the äfwen så tidigt uthgå kunne. Derföre hafwe wij förordnadt dem till de sidste Månaderne, nemligen till resten på Martij och hele Aprilis Månad.

1. Och hwadh the 20000 dlr widkommer som Landtshörarne(?) i Estland för detta åhr att uthgiöra skole, sampt ock the 12150 Rdr som de resterar för i fiol, så hoppas wij, att de dem nu gudwilligen och i tijdh uthgiörandes warda, Ty såsom alle deras Contributioner wändes allena till Rijksens försvar, och de så mycket mera äro pliktige der till att förhielpa, effter såsom de närmare fahran sitta än de ofwanpå(?), Derföre wele wij icke annat förmoda än att the såsom gode och trogne Undersåther der till willige finna låta. Men hwar wår förhopning annorledes skulle ske, att de wille sigh icke genom godo skiäl der till bewekia(?) låta, då är intet annat till råda, än att de hålla dem der till genom sådane Manier som der till tiena. Och effter de weta, att när Krigsfolcket icke får deras richtige betalning uthlefwerat(?), då plägar de nödwändigt mest tära på landet der de liggia: Derföre är inge andre medel förhanden, än att de på det fallet tillijka med eder läggia Rijttarijt in j deras godh per forza:

Till

Till hwilken ände wij ock hafwe låtit göra desse poster in emot wären, att folcket måge af de wissaste posterne hafwa sitt uppehälle dessemellan och så länge ingen fahra är af fienden, eller de j fält brukas skole. Men der något fel j betalningen skee skulle, det Rijttarijt kan då inquarteres på landet, när det en någon genom brådh föra för fienden deste säkrare skee kan. J kunne förderligt på alle hinderser göra en wiss Suma på hafwarne der j Landet, huru mycket hwar och en hålla skulle, der sådant af nöden warder, och de tillijka med eder der effter förhålla, såsom det tijden fordrandes warder, så att folcket för denne posten ändeligen Contenteret warder.

2. Hwadh the 10000 daler anlanger, som Räfle(?) landh för detta åhr att uthgiöra skall, sampt the 3954 Rdr som de för det förledne åhr att stå tillbaka medh, Der opå skole J med all flijt fordra hoos Her Johan Skyttesson(?), att han dem detta nu med det andra utan alle förwändelser ändeligen uthgiör och skickar dem wist och j rätten tijdh tillhanda. Wij hafwe ock honom deröm strängeligen befalladt, att han detta flitigt göra skall.

3. De 500 Rdr af Arensborg(?) sampt the 1000 dlr som Dorpt landh j åhr erlägga bör, sampt medh the 870 Rdr som the än stå tillbaka medh för i fiol, moste the ock j lijka måtto sampt medh godo, och der dem icke tillwerkia wille, med skarpheet uthdrifwas, effter the begge städs så wäl som alle andra Rijksens Undersåther wid deras Käre Fäderneslandets fahrlige tillstånd, der till plichtige äro, och wäl så förmöge, att meghtar swåra wäl tillwerka, hwar willian allenast godh wore. Wij hafwe och låtit tilskrifwa

Rådhållarna på deras, att de skole göra deras samma
allenast att j ock hielpe Ransäkningsmaster medh hr
Ofwerste Danner och Måns Mårtenssen drijfwa derpå.

4. De 25000 daler som restera på de 40000 d. aff
Statien i Lifflandh för detta åhret, såsom och de 12104 dr
som de der sammestädes resterer med för åhre 1626
effter fienden hafwer warit der något i landet, j bör
såsom förbe:te ähr. Nu hafwe wij och uppslutet desse Sumor
in till de sidste Månaderne, att Undersåtherne dess-
mellan så mykedt mera tijdh hafwa skulle, till att hwar
och en förskaffa sigh thet, dhe till sin nödigheet och rest
uthgöra skole. Twifle förthenskull inthet, än att j
samptt hr Ofwerste och Måns Mårtenssen nu all möjelig
flijt anwende, att och desse poster richtigt och i rätten
tidh uthgå möge, på hwadh sätt dett och best skee kan.
Och der dett icke annars skee kan, att j då lägge krigz-
folkedt till bönderne på landet, som dedh hielpe
effter en god order uthe kunne, såsom andre Schwedske
Landshöfdingarne sedhet.

5. Den andre halfparten af tullen i Riga, nemb-
ligen 5000 daler, såsom ock åhrlige räntan af
Rätkenhusen och Wendens Läähn, nembligen dhe 24000
dlr. hafwe wij ock för bewekelige orsaker skull in till
Martij och Aprilis Månader förskutswat, att bådhe
j och Undersåtherne desse mera respijt hafwa skulle,
och desse beqwemare dem till den tidhen samble
kunne: Allenast förtroo wij edher der än medh Ofwersten
Danner, att j Uthan försummelse drijfwe dett flijtigt.

Nb.
6. De 67702 daler som sedan restera i Swartskin-
land på landzhielpen, warder hr Niels Bielke (?)
flijt sparandes, att ock de till rätta tijdh uthdrifwas
möge. Effter som wij honom der om strengeligen

befalat hafwe, och j hielpe än widare med högste flijt
pådrifwe måste.

Så att hela Suman som wij in till desse tree sidste Månader för-
skutswat hafwe, belöper sigh in till än 181837. d., der
af wij wisserligen förmode, att nu den största deelen
innan den tiden skall uthdrijfwin warda.

Men der nu några feel på den ena eller den
andra posten af desse före:ne Sumor, antingen uthi sielfwe
Sumorne eller derass erläggningz tidh förefalla
skulle, Nu hafwe wij, på dett j nu inthet kunne hafwe
någon orsak till att beswära eder öfwer en
fullkomlig Underhold af be:te 181837. daler reserveret
ass 104726 daler till fullkomlig afräkning. Och allenast
satt 35239 daler för Martij, och 41872 daler för Aprilis
Månad till Lähningar, hwilken Suma nembligen dhe 77111
dlr. nu inthet twifwel en ähr, att hon nu åt aller-
minste uthgånges warder, så att folket nu nödig
på richtige och wisse Lähningar till theras uphäll
hafwas kan.

Befale edher förthenskull, att j allenast gifwer
dem be:te Lähningar effter förordningen allena in
till then 1 Maij, och hwadh j på ofwanbenämde Suma
dhe 181837 dlr. mera bekomme, att j dett till folk
sampt afräknings sparer, dock så, att j ingen af-
räkning betale, förr än j wår expresse och widare
order der om bekomme.

Och detta är dett som wij så uthförligen hafwe we-
lat eder förmäla, på dett att j nu se måge,
att j nest Gudz hielp well kunna Undanhålla folk-
ket till ofwanbestämbdha termin. Hwadh sedan
widare behöfwas kan, derom wele wij all godh

ordre ställe, allramäst att j med her Regementz Räntar och
Mäst. Mårttensson än widrigen advisere oss straxt
om j någrehanda widare insager här emot
hafwe Rum, sampt huadh skäl och grund j
der till hafwa, Såsom och sända oss månadtligen
wäre och wisse Munstrerullor, Så och adviser med
deras Rente extracter sampt Inventaria på Archelij
och all andre saker som på huar ort finnes
och förelöpe. Eder her med Gudh befallandes.
Datum Stockholm then 13 Novembris Anno 1627.

Postscriptum

Käre H: Marsk wij hafwe förnummit lätidt förbrugdt the
krigz staten i Lifland som i att desse förescrefne breef
post ifrå post sändt hafwe, då att wi nu icke annars
förmode kunne än att i nu wäl skolle komma ther
med till rätta till den 1. Maij Anno 1628. efter som
wi nu icke twifle wara ther om, att fast än the
sidste posterne therdess icke öfwer äre alle eller och
hwar och en i synnerhet the 25000 Rd af Statien
i Lifland sampleret och the sidste 5000 Rd af Tollen
i Ryga, hafwe och hollit richtigt, huilket doch för
möjeligit ähr, ther i them allenast wed sådant ät,
wara och befinner bätter lätha som thet sig bör.
Då warder wi nu uthi minstone så mycket af them
alle tillhopa uthgörande, att i till det ringeste kunne
få ther the sidste twå månaders blotte läningar,
behof. Men opå thet att i likawist se mughen
gerne wi wele att eder ther icke allenast uthi thes
tryggha må dethen, att i skolle kunne hafwe ther nu
got till öfwerflödh, än att eder någott ~~[illegible]~~
skulle, då hafwe wi och nu sedhen handlat
medh Myntmestarens broder Fridrich Whils och
och gifwidt honom advantageuses Conditioner
och hafft gott Contentement, icke allenast för the
summor som han till dags förstrekt hafwer
uthan och för thet följer, såsom i af ther hoosslagne
de Copia af sielfwe Contracten se kunne, att ther
eder icke någott opå the sidste Månaders löner
mankera skulle, att i då skole bekomme af hans
broder ther i Rija emot tillkommande [illegible]
månaders utlog dess bäste penningar summen till än
40000 Rd och theremot gifwe honom i betal
ning igen the wexler till Amsterdam som wij
eder någott här efter wele tillskrifwe läthe.
Allenast moste i thett igen nu icke hafwe förist att
thetta om wexlerne blifwen hollett Secret, så
att ingen menniskia får weta ther af, förr än
wexlerne äre gångne ifrå eder, att thet icke

må lande Crediten på en eller annan Ort till
något praeiudice. Dedhen efter wij befruchte dett
Winteren här hastigare infaller än att wij kunne
skicka den provisionen till Amsterdam i höst, oft
hwilken köpmännen ther sammastädes wexlewis betala
skall. Derföre moste i förhala med wexlarnes
utgifwande dett längste i kunne, så att i icke
wele draga honom tijt detta förr än in Aprili
Och thett icke ringare än oss twenne männerne
sigh på thett att båda wij och köpmännen der sam-
mastedes måge här först hafwa then tiden till
forhandel eller wexlen på wägen behöfwer till
Amsterdam och sedhen the twenne Männerne sigh ther
till, att handla sich deste bättre och till med
hafwa provisionen af hwilken ther anlaggiat
skole. Och sedhan wexlarne gifwas på Riks-
daler, hwilka nu äre fast högre stigne än 2
fördt och förleden winter och sommar, så
moste i och göre eder högste flijt, att hwar
möjeligitt were, the då motte högre alla
gifwas än för 7. ß. Ty thet wij icke
skulle lijde ellest för stoor afslagend. Och
således wij med

Hwilket alltt i wele lese med första oss
fründeligen adeisera. Datum ut in literis

[illegible]

Till [illegible] Kreigsherr och Sweriges Rijkes troo Man
Rådh, Marsk och General Feldtherre. Högh och Wäl-
borne Herr Jacob De la Gardie, Greffwe till Läckö,
Frijherre till Eckholmen, Herre till Kolka, Runsa
och [illegible]; Riddare, Hiärtelighen [illegible].

12. Dec. 1627 125

Gustaf Adolph medh Gudz nådhe Sweriges,
Göthes och Wendes Konung, Storfurste till
Finland, Hertig vthi Estland och Carelen,
Herre vthöfwer Ingermanland.

Sylet.

Wår synnerlige ynnest och nådige benägenhet medh Gudh Allsmechtig
tilförende. Wij hafwe för få dagar sedan bekommit eder
skrifwelse, her General, dat: i Riga den 15 Novembris, therut-
innan j först gifwe oss en relation huru j Dünaborg intagit och af-
brendt hafwe, och der ifrå rycht öfwer Dünen och plundrat i
Litowen nästan in under Willna, Och huru fienden är j med-
lertidh infallit i Lifland, hwar [illegible] medh Calen [illegible],
ligger än nu medh lägret widh Kockenhusen, röfwat och ströfwat
der omkring j landet. Till thet andra, beretta j äre derförude
kommen medh armeen, hafwe lägrat eder widh [illegible], och
wore till slå fienden uhr landet igen, Men att j först befinne
eder tämmeligen swage på folk, sedan, att eder bade [illegible], penningar
och andre medel felas till edres underhållande, så att j föran-
plichtat äre rychte till Riga att opbringa medel månspänder
eder parten, Och för thet siste, begäre derföre hastigt undsätning
[illegible] öfwer spå medlen, så framgt j skolen kunna vthhålla der i wint-
ter öfwer, Med hwad mera eder skrifwelse om [illegible] tet och innehål-
ler. Oss hafwer icke beröre annat nådige swar.
förmäler.

Till thet första, hwadh thet anslaget wedkommer, som j hafwe
hafft på Dünaborg / Andre skulle hafwe warit så godh, att j
ähre then platzen mechtige worden, Nu är doch ther ingen händ-
er, och fienden hafwe intaget Calen är fallen j Lifland, hwar lijka
såsom blocquerat Riga, och grasserer än nu der omkring medh
mord ~~och~~ brand efter sin egen wilia, Nu att om thes consilio kund-
skulle mycket mera att skrifwe både aff och till / Men efter så
wäl skolen som skulen begynne både aff Gudh, och der är nu
intet wägh att förändra, Låte wij thet så bliffwe widh sitt wärde.

Till thet andra, Man hwad thet anlanger, att j nu först

beklagendes, att j äre för swage på folck, ther genom oss eder
måst öfwer, och kunne ich begripa hwad skälige orsaker j ther
till hafwe. Thy först, hwad denne edh armée widkommer,
Så weta j ia sielfwe, att när hon först formerades, då wardt
hon efter ingen annan, utan efter edert egit rådh och för-
slagh, sådan att så myckit som j sielfwe ther till fodrade, och mente
eder wara bastant nogh, fast än j förut sagt, att något skulle
der af gå under tijdh, Så myckit blefwo och tillförordnat,
N: the fem Comp: Curasiers, 1 Comp. Landstiär, 12 Comp. Fin-
sk Ryttare, så och 2 regementer soldater och 6 regementer Fin-
landsk Knechter. Och der än icke alle Comp: wore så Com-
plettes, Så weta j ia, och wete ändå, att j kunde taga recreuer-
re i Lifland och Finland, att complettere them med, hwilke och
liggie eder än nu så när under händerne ther, att j behöfwe intet
långt sända efter them, myckit mindre lijta till oss, att wij,
som så myckit längre ther ifrån sitte äre, skole sända eder them
tillhanda, Sedan, så weta j ock thet, att sielfwe fienden icke
hafwer warit så starck. Thy fast j ännu sätie honom, efter eder
skrifwande beretelse, 4000 starck på fältet; Så kunne j dock
sielfwe tänckia, att alle hans Compag: wäre och icke äfwen så com-
plette som the wäll, så att wij icke annat förstå kunne, än att
j ia hafwe ... folck nogh för thetta edert, mot de forces och den
fiendes ..., fast än ther hafwer något afgå... genom
... eller alltså. Men hwad för thet andra, then tillkom-
mande edh armeen belanger, Ändoch wij hafwe alltid esti-
meret Lifland ratione situs, med boscages, morass, watn och
andre fördelar så beskaffat, att wij intet twifle, thet ju
godt Capit: skall ia under den ..., så och de andre Guar-
nisonernes faveur, nogsampt kunna praestera defensionen af
hele ... op före, så och the andre landsens gräntser
medh 2000 hester och 2500 knechter i fält, och än tå wara
wäl

wäl försäkrat opå alla sijdor, och wij fördenskuld wäl kunde
hafwa orsak att fordra något mera folck hijt till Swerige,
för den fahra som kunde wela öpa sigh från the Danske gräntzerna,
Så hafwe wij likawist icke welat hålla mera tillbaka än fyra Comp:
Ryttare och ett regement Knechter, Och på det j skulle än då
så myckit starkare wara, hafwe wij ther till den tillkommande
edert 10200 Man alt och alt, Så att j kunde föra 2600 hester och
3600 soldater i fält, förmenandes eder der medh så myckit bättre
kunna till räcka, såsom det är än då mera än dubbelt emot
det andra. Men efter j ännu genom then eder skrifwelse klage
eder, att j äre allreda för swage medh denne edh armée, som j nu
ther hafwe, hwilken hafwer än då warit så myckit större, än
wij hade achtat, att thet tillkommande edh armée bewärna
skulle / Så att wij icke tillförene och i tijdh der om wist
hafwe. Och är ingen annan orsak der till än j sielf-
we, som hafwe så sällan corresponderet med ...,
och icke gifwit oss en ... alt annat tillkänna.
Thy det är än först det andra ..., som wij hafwe fått j
ett hälft år ifrån eder, och det förra wij finge med ...
den 16 Octob. i ..., men och så gammalt, att wij föga nytta
ther af taga kunde. Befale eder fördenskull nådeligen, att
j med det snarste gifwe oss tillkänna hwadh eder mening
är, om j tro eder med desse 10200 man, ät thet tillkommande
edert wara starke nog, eller icke. Thy ther j finne eder
icke starke nogh der med, Så måste wij heller låta eder behålla
denne edh armée heel och hållen der qwar, för än wij wele,
att landet skulle genom någon ... hazarderes,
ehwad wij och finne här hemma. Men hwarom j ock medh
denne armée icke förtro eder till att defendera landet, så
gifwe oss ock thet medh det första tillkänna, att wij kunne
då j tijdh ... ställa ordre der ..., eller ... oss om något annat
... skijkeligt företaga wille. Thy att sända eder mera

folk nu i winter, och the recreuer som j hafwe der omkring
der, och kunne anamme under eder sigh, dett faller oss
wäl omöyeligit.

Till thett andre, hwad medlen widkommer, der öfwer j haf-
wer oss för denna och twå resor sändt eder wåre förslagh, med
eders förklaringer, huru wij hafwe ment eder wara wäl
förstådde alt in till [illegible]. Thy alle de poster som ther
[illegible] och the första Månaderne alt in i Martium, förde äre,
the äre alle så richtige och irrevocables, att intet kan med skiäl der
[illegible] disputeres. Men effter j likwäl så högt beswäre eder, att
[illegible] hwad j skole uthålla, Så synes oss hwad inges annan
orsaken wara, än hwad eder [illegible]; Thy ändoch j hafwe sett
Ryholms och Stäkeborgs arrende sänder emellan, och [illegible] hafwe
än nu widare annat upläte eder thet summa, så att j
hafwe altid [illegible] kunnat giordt eder betalte för hwad j
tillförne förstrecht hafwe, icke allenast utan eder skada, u-
than och med eder stor profyt: Nu kunne wij dess än icke
annat förmärckia, än att j, till dett första, the 50000 R.
som wij af eder fördrat hade, intet hafwe ...elt förstreckia
Uthan hwadh j der opå tillförene [illegible] hafwe, det för-
[illegible] j ... hafwe giordt eder betalte af de poster som the
[illegible] och Swerige [illegible] äre, Men [illegible] j räkne eder ic-
ke mer än 14000 Daler och ähr i [illegible] bekommit hafwe,
der wij dess weta, att j hafwe sist in Augusto allenast [illegible]
Swerige med [illegible] 15000 och med Jonas [illegible] 1106 R.
Nu och [illegible] 9000 R. föruthan hwadh sedan eder
sändt är, Ni att den store bresche kommer först i räk-
ningen der aff, att j hwarken räkne the 50000 R. som j
förstreckia skulle, eller thet som [illegible] Swerige och [illegible]-
land kommit är. Uthan, så synes oss skälle thet, att om sedt
alle the, som de andre posterne äre in specie anförde, äre
så [illegible], att hwar och en af them kan [illegible] wara

omböra, än thet kan wara, och bör ingen ther emot för-
wägra sigh, särdeles medh [illegible] landzens till-
stånd, Ni hafwe dess eder facilitet giordt thett, att j
mera hafwe här till dess [illegible] excuser och [illegible]-
gar, än [illegible] och armeens walstånd. Och än förder-
skull ingen annan orsak till att [illegible] contribu-
tion, Ni och statien i Lifland, och restantien i Estland,
Nu i Städerne som i Landet än nu tillbakers äre, och att
de i förslagen specificerede poster, thera förstreckni-
gar intet [illegible] lagdt hafwe. Hwarföre är de nu wår
nådige tillförsicht till hwar och en, att the jo intet
wände sigh [illegible] här emot, ... att thet länder
Rikett till een så stoor tienst. Uthan så är och wår alf-
warlige befalning, att j inga undschyllninger mehra, [illegible]
[illegible] af Landerne och Städerne [illegible], som wij på them för-
ordnat hafwe, och the att [illegible] plichtige äre. Hwar j
[illegible] med sådan ifwer och alfwar [illegible] som [illegible] [illegible]
[illegible] kan oss intet slå feelt, än att j wille ...med alt wäl-
[illegible] wäl förstådde. Men hwar j icke göra oss thet
bijståndet, då är oss icke möjeligit att dirigera the sa-
kerne, effter wij äre ther så långt ifrån stadde, att wij
annat än genom wåre befalninger och [illegible] sådant intet
[illegible] kunne. Och på dett j [illegible] till mera öf-
werflödh wara försäkrade, hade wij eder här hoos än
en suma per [illegible] till att [illegible] Månaders underhold,
Sen j och [illegible] kunne, effter der hoos följande advisez,
intet [illegible], än att j än skole ther medh wara belåtne.

[illegible] widkommer, effter wij kunne intet mera
[illegible] ifrån Swerige j åhr, låte wij oss behaga, hwadh j all-
rede opkiöpt hafwe, och till så eder än [illegible] och
ophandla så myckit som [illegible] fordrer, allenast att
j ther

Postscriptum.

Efter den Her General, medhelst på de twå månaders underhåld,
om hwilke denne mitt Bref förmäler, icke så hastigt kan bliff=
wa färdigh; skrifwer ij eder en Doublet af mitt Bref hijt
tillhanda, på dett jempte medh hennom Rekruterne dirigeres
skola. Nu såsom mogeligh bliffwer färdigh, skall han
fölia mitt Originalbref effter. Datum ut in lit.

ther uthinnan wahren wore bäste, och tinga deet nogaste köp

som j kunne, och remittera them sijdt till RäntaCammaren

att få theres betalning.

Och thetta är thet, som oss hafwer nödigt synts att

Eder låta opå denne wår skrifwelse, att j wåre mening

desto bätre wetta måge. Befale eder här hoos nådeligen och

alfwarligen, att j en correspondera fliteligare till Hoffwet,

och icke så sällan skrifwa Oss till, som j för thetta giordt

hafwe, på det wij icke wetta kunne hwad eder trycker, och

ställa der bätre opå i rättan tijdh. Eder Gudh befalandes.

Aff Stockholm den 12 Decembris Anno 1627.

129

Erlauchter Wollgeborner und Edler
genediger Graff und General Felt
herr. E. Erly: sein meine unthertheniger
dienste nach allem vermugen stets zuvor.
Gnediger herr. E. Erly: kan ich hiemit
nicht verhalten. das Ihr k: Mayt mir
mit briefen anhero nach liefflandt ver-
schicket, nun ich aber alhir zur Daliss
ankommen, habe ich wegen des feindes
weil derselbe gantz rumb herumb gra-
sirt nicht fort kommen können, derowegen
der haubtman dieselben meine briefe durch
einen bauren an E. Erly: verschicket.
Weil dan nun Ihr k: Mayt mir bey har-
ter leibesstraff gebothen, das ich mich
nirgents soll auffhalten lassen als
bitte E. Erly: ich demutig sie wollen
mir mit schleuniger antwort wieder-
umb versehen, dan E. Erly: woll
sehen worauf was daran gelegen, E. Erly:
hiemit Gott befohlend. Daliss den
19. January 628.

E. Erl: gnaden
untertheniger diener
Lass Forsche oder
Lass Hollart Einspen-
niger.

cfr. Gust. Ad. Brief v. 12. Dcbr 1627
wo er [illegible]

Den Ihr Erlgnng.
des Herrn Feltherr.

Jan de la Gardie

An [illegible]
[illegible]
Salig. [illegible]

Till Edle, ehrlig och wälbördigh, Sweriges Rijkes trodh Man, Rijks
Marsk, Rijkz general Fältherre, Edle wälborne her Ja=
cob de la Gardie, Grefwe till Läckö, Frijherre till
Ekholmen, Herre till Kolk, Rijdär och Rijksens [illegible],
[illegible] [illegible]

Bekom den 27 Janua:
med Jon Bönder ifrån
Salijs. Ao. 1628.

Till [Ehreborne] och Sweriges Rijkes troo Man, Rijks
Marsk och general Feldtherre, Edle wälborne Herr Ja=
cob de la Gardie, Greffwe till Läckö, Frijherre till
Ekholmen, Herre till Kolk, [Rijdö och Ringsöö Rudern],
Synnerligen [illegible]

Nådeligen.

29. Dcbr 27.

Gustaf Adolph medh Gudz nådhe Sweriges, Göthes och Wändes Konung, Storfurste till Finland, Hertigh uthi Estland och Carelen, Herre öfwer Ingermanland.

Wår synnerlighe ynnest och nådige benägenhet medh Gudh Alzmechtigh tillförenne. Wälbördigh, her Marsk, wij hafwe fuller tänckt att kalla her Gustaf Horn ifrå Lifland hijt hem till oss, och fördenskuld skrefwit wid och er= mig der om begärat, Wesslikes funnen wij af eder Skrifwelse förnimme, att han för de skäl och orsaker skuld som j der införe, icke wäl kan mistas der ifrå, äre wij nå= digest tillfridz att han bliffwer der qwar. Och så sen j sielfwe i bet:e eder Skrifwelse begäre, att j motte för= lofwes der ifrå hijt hem i landet, eller hwar oss tör= kol der allest att lenda, Dhå äre wij fuller der med nådigest tillfridz, att j kunne hijt hem ~~i landet~~, Men efftersom fienden är så stark der i landet, att j wid denne tiden icke wäl sedan mistas kunne, och allest [illegible] förtidh för än fienden wore af landet, skulle taga eder wäg der ifrå, kunne lätteligen komma en skräck i= bland folket, och bliffwa der af klenmodige; Dhå moste j fördenskuld der så länge fortöfwa, till dess j kunne antingen genom Gudz nådige tillhielp slå fien= den aff landet, eller han allest retirerer sigh [illegible], Och sedan när han wore der ifrå, och alt wore säkert, kunne j öfwerdraga her Gustaf Horn commendamentet öfwer armeen, leffwererandes honom eder Instruction och fullmacht, der effter han sedan krigzwäsendet på den orten föra skall, och j sedan begifwe eder på wägen hijt hem till oss. Wij twifle intet att han ju

som en wetskaffens Cavallier bruker all möjeligh flijt,
sakerna att förestå, som wij och Fäderneslandet kunne wara
tiänte medh, och hafwer E. B. och hwar ärligh man will till
stånd wara. Eder här medh Gudh befalandes. Af
Stockholm den 29. Decembris Anno 1627

Gustavus Adolphus

Postscriptum.

Efter dett, som märckes, wij förnimme, att fienden är än ansterk
uthi Lifland, och myckit folk af Littowen och allestädes mycket af
sig kommit; Så befale wij förderligen nådeligen, att J hafwe
wår edre saker i synnerlig godh acht, och där öfwer förhopp=
ning någon olycka slöge sigh till, antingen J af fienden nå=
gon skade toga, eller allrast på något sätt måste wijka, att
J då icke retirera eder medh hele armeén åt Riga, och läta
blocquera eder der inne, alldenstund man än under winter=
nu är, och så snart som dett sigh förändrade, eder icke undsättia
kan, utan på dett fallet, hwilket wij hoppes Gudh skall
eder före bewara, skole J krigsfolket in uthi Städer, bes=
wnderligen Regementz Baner och Hans Wrangel der inne,
som commendamentet öfwer folket hafwer, och förstärk=
ningar och Städer der medh förstärka kunne, och J sedan
sielf her till hoos med kyrkorna retirera eder
in åt Landet, salverendo eder dett bäste J kunne. Wij
weta, den Gudh täckes, att winteren slöge i wåär
tijden ut, eller och annars blifwa rådet stode, tidigst och först
in Martis, komma dem till undsätt som der inne uthi
Städer äro, att de om wåren igenom och flijt der till,
intet twifwelsmål draga skole. Datum ut in literis.

Gustavus Adolphus

N.o 5 a

Till dess [illegible] och Sweriges Rijkes tro Mans, Rådh,
Marsk och general Fältherre Edle wälborne herr
Jacob de la Gardie Greffue till Läckö, Fri=
herre till Eckholmen, herre till Kolka, Rydboö och
Runsa [illegible] [illegible]

[illegible]

Datum den 16 Martij
medh [illegible]
1628.

Till Eß excellenz och Sweriges Rijkes Kon. May. Rådh, Marsk och general Feldtherre Edle och wälborne herr Jacob de la Gardie Greffwe till Läckö, Frij=herre till Ekholmen, Herre till Kolka, Rydbo och Thinesö Riddere gunstelige

Herre

Nådelige

Bekommen den 16 Martij medh konungens breff ifrån Preußen 1628.

N:o 5Q

26. III. 29.

Gustaf Adolph medh Gudz nådhe Sweriges, Göthes och Wendes Konung, Storfurste till Finland, Hertigh uthi Estland och Carelen, Herre öfwer Ingermanland.

Wår synnerlige gunst och nådige benägenheet medh Gudh till-
förenne. Wij wete eder, her Marsk, nådeligen icke förhålla,
at efter tiden nu fast lider till wåres, krigzfolket hwart till
sin ort förordnet skall, ther wij gerna förnimme, huru wida j
med mönstringen komne, at wij måge weta huru mykit folk
wij uthi de landzändarne hafwe till at förwänta, och wåre saker
der efter retta. Och är fördenskull wår nådige befalning, at j
oss med första der om förständige. Der hoos låte wij eder
nådeligen förnimma, oss hafwe i dagh bekommit bref ifrå Prüssen,
der af wij förnimme, huruledes Gudh hafwer gifwit oss den lyc-
kan, at Herman Wrangell som med wid tusend man haf-
wer warit derhän skickt till at undsätia och proviantera Stras-
burg, hafwer kommit till slagz med fienden, hwilken hafwer
agtat ther på, at förhindra honom undsätningen, och slagit ho-
nom alt hans framkommande tåg [illegible] uthi [illegible], hans bäste foot-
folk och Dragoner, en deel tagit till fånga, och det öfrige neder-
huggit, och hwadh men sedan hafwer kunnet nå på twå mijl
wägz af Husarer och Cosaker som i tydh togo flychten, sammaledes
nederlagit, förjagat och förskingrat, bekommit fyra stycker och
all hans tross, så at fiendens armée uthi Prüssen, merendels
ruineret är till intet ähr. Hwaruthi det specialiter nu afslupit,
hafwe j till at sij af medföllande Copia af et Bref som
Feltmarskalken Wrangell, underdånigst effter detta skedt warit, Rijx-
Cantzleren tillskrifwit hafwer. Thette wij eder nådeligen
icke hafwe welat förhålla. Och befale eder Gudh all-
mechtigh. Aff Stockholm den 26 Martij Anno 1629.

Gustavus Adolphus

Till Oss elskelige man och Rådh, [illegible] Marsk, General [illegible], Then welborne herre Jacob dela Gardie Friherre till Läckö, [illegible] till [illegible], Herre till [illegible] och [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] 6. April 629
[illegible]

30. Dcb. 29.

Gustaf Adolph medh Gudz Nådhe
Swerigers, Göthes och Wendes Konung, Stor=
furste till Finland, Hertigh uthi Estland och
Carelen, Herre uthöfwer Ingermanland.

Wår synnerlige gunst och nådige benägenheet medh Gudh Alz=
mechtigh tillförenne. Wij wele Eder, herr Måns, nådeligen
icke oförmält låta, att såsom wår armee hafwer igenom Gudz
straff pestilencien ingen ringa afgångh lijdit i åhr, så hafwe wij åther
måst påbiudha een ny Uthskriffningh, så i åhr som i fiol att anställas,
där medh b:te armee kan stärkias, Rijket till wärn och säkerheet.
Och effter wij hafwe befalt samma Uthskriffningh straxt effter Jule=
helgen att anställas, så att han kan wara ändat vdi slutet in
Februario, och Mönstringerne medh Martij Månads ingångh begynnas.
Therföre på thet ther medh desto richtigare må tillgå i Up= Wäst
och Södermanland, ähr wår befalningh, att i tage thet omaak
oppå Eder, och straxt Uthskriffningen är hollen, där samma städher
Mönstringerne, så wäll medh the gamble, som Ny Uthskrifne knechter
förrätta. Och på thet i måge wetta på hwadh Ordt wij hwarde
Regementhe bäst holla att Mönstra låta, så och hwadh officerer Oß
hafwe synts för hwarde Regementhe och Compagnie att förordna,
och I them tijdligh tillsäija kunne, thet the skulla sigh in hwart
till sin rätta tijdh och Ordt; Thå sände wij Eder här hoos
en Rulla på begge delerne; Befaller Eder förthenskull nåde=
ligen, att I rätta eder ther effter, och så lagen, att där medh bliffwer
richtigt hollet, att wij medh thet snareste fåå wiß bescheedh
tillbakes, huru myckit fålk i eder Landskap kan bliffwa;
Och medan wij hafwe thenhoos låthet sättia, hwilke wij
ähnna taga medh Oß, moot Sommaren, utt af Landet, så och
hwilka på Slåttarne bliffwa skole, wele wij att the uthi Rim=
der, som medh Oß skole, för all tingh wäll Complerers, och stoffe=
res thet bäste the kunne medh all behööf, hollandes sigh
redha att Marchera på hwadh tijdh och Ort Oß tyckies them
fordra låtha: Wij hafwe fullt designerat Capitenerna för

för hwardt Compagnie som Oss här hafwer bäst syntes, ställe
doch till Eder Discretion om där Ni kan något förbättras.
Sedhan, på dett i måge wetta huru många Regementer och Compagnier
dett samble folkett är hemkommitt ifrå Preussen i Åhr, såsom och Wij
Eder om skulla där på, att I kunne hafwa upsyn där medh, och
granneligen ransaka, om der äre alle uthi tillstädhes, eller om
officererna hafwe giordt nogott underslef der medh, och warda
Oss i lijka måtto all godh beskedh der om. För dett Tridie, effter
alt folkett hafwer warit fullkomligen betahlt i Åhr, skole
i ransaka hwadh grawer der medh hafwa i förwägh, och hwadh
them fordras, och där officererna nogott [illegible] hafwe,
låta dem sådant med richtige quittentier bewijsa, att Wij all
richtigheet där om bekomma måge. För dett Fierdhe, All„
denstundh desse åhren bortt åt ähr en stoor deel af knechter„
ne rymbdhe, een part här hemma i Landett, och een part i fäldt,
och wij gierna sågo, att de som här hemma hafwe skickat sigh
af wägen eller stigidt öfwer Gräntzen, måtte ännu lockas
in i Landett, effter som wij offta tillförenne hafwe låtet till„
säjia them pardon; Därföre wele Wij, att I ännu till öfwer„
flödh [illegible] skolen Mönstringen låta utskrijka, att de som
sigh godwilligen och med dett första inställa wele, skole
fåå pardon och förlåtelse, såsom och gifwa Stathollarne och offic„
rerne dett samma tillstånde effter edert affresande, och så laga,
att dett kan och blifwa rychtbardt ibland hela Allmogen.
Men der feldtflychtige (: som under wärande stillestånd
förwedeligen bindhe sigh hem :) skole I icke allenast där I
dem hafwa kunne beträda, effter Krigzarticklerna, andra
till wedermäle hårdeligen straffa låtha, Utan och tillsäja Stat„
hollarne och officererne, att de, effter Eder affresa, giöra dett
samma. Thetta I sa efterkomma wele. Gudh befahlen„
des aff Upsala den 30 Decembris Anno 1629.

Gustavus Adolphus

Förslags på Officerere opå Inlendske Regementen Fotfolck.

Upland Wästmanland och Dalerne		Södermanland Närike och Wärmeland	
Öfwersten	Åke Oxenstierna	Öfwersten	Caspar Sperling
Öff: Leuten.	Johan Skytte	Öff: Leuten:	Göran Boy
Major	Kern Antonson	Major	Lars Erichsson
	Peter Gabel		Peter Margali
Quarterm. M.	Kurt Kleinsporrt		Knut Lilie
	Jöns Nielsson		Johan Melchersson
	Lars Bengtsson		Anders Siggesson
	Antoni Edon		Hans Arfwedsson.
Öfwersten	Morch Niels	Öfwersten	Axel Lilie
Öff: Leut:	Hans Köer	Öff: Leut:	Thomas Thomasson
Major	Johan Podolini	Major	Carl Mårtensson
Quarterm. M.	Robbert Burt	Quarter M.	Per Hinrichsson
	Simon von Campen		Morten Hübbener
	Hans Greuen		Carl Swinhufwud
	Axel Eurson		Jöns Henrichsson
	William Philip.		Swen Christoffs.
Öfwersten.	Bengt Bagge		
Öff: Leutn.	William Troij		
Major	Hans Månsson		
	Johan Jönsson		
	Otte Månsson		
	Simon Simonsson		
	Joen Larsson		
	Matz Orn.		
Öfwersten	Jacob Seton		
	Jacob Nordula		
	Alexander Gordon		
	Niels Ericksson.		

H. K. M.

K: M:tz nådige mening är att Krigzfolket i Helsingeland, Wärmeland och Dalarne, på medföl-iande sätt skall förneras.

	Rättnes för betalt til den 1 Decemb.	Hemma i Swerige	Hafwer som thet skrifwes
1. Åke Oxenstierna	650	60 (for both)	340
Peder Antonisson	150		
1. Greff Nielss	400	120	080
1. Bengt Bagge	400	45 (for both)	635
William Bruyss	120		
½ Ritmester	300	……	300
			1955

med H: K: M:t ar udraga

K. M:tz nådige mening är att Krigsfolcket i [illegible] Södermanneland Närike och Wärmeland på Mötesplatser [illegible] fourneres.

[illegible]

	Bätnes betales i till den 1 Decemb	Hema i Wermge	Stattas som [illegible]
1. [illegible]	160: —	: —	1040:
1. [illegible]	: —	600: —	350:
[illegible]	250: —	: —	
			1390:

Till Oss elskelige wår och Konungens Rikes trotjenare, Kong. Mayt:s Rijks Rådh, Marsk och General Fältherre, Edle welborne her Jacob De la Gardie, Greffwe till Läckö, Frijherre till Eckholmen, Herre till Kolck, Hapsal och Runsö, Riddare

Ynnerligen

Ådeligen.

De Dato Upsala den 30 Septemb: 16[illegible]

143

25. Juni 1632

Doublet.

Gustaf Adolph medh Gudz nådhe Sweriges, Göthes och Wendes Konung, Storfurste till Finland, Hertigh vthi Estland och Carelen, Herre vthöffuer Ingermanland.

Wår synnerlige gunst och nådige benägenhet medh Gudh tilförenne. Aldenstund, Her Marsk, wij haffue för gott funnit till att låta anställa en vthskriffning bådhe i Swerige och Finland, som j haffue till att förnimma af wår skriffuelse till samptelige Rijkzens Rådh, och att wij wele haffwa militien i Swerige till foot af tolff Regementer och Otta Regementer i Finland försatte, desslikes Attatusende Ryttere i hwart Landskap i Swerige, och och Tyotusende i Finland, såsom thet war för än wij förreste vthur Landet, förutan then här vthe är, then wij wele haffua å part, såsom the der Wäghlige opgå, och i begynnelsen ingen Stat är till att göra opå. Och medan Schrijvelsen lyder, Nå wele wij nådigest, att j drifwer opå, att samma vthskriffning må blifwa anstält medh thet första, och Regementerne så till häst som till foot complecterede, Och på thet att samma Ryttere måge desto bätre komma op, Så är wij nådigest tillfridz, att hwad som blifwer öffuer sedan de Ringe Regementer till foot äre complecterede, vthaf de vthskriffne, thet de måge sättia till under Ryttareyet, på thet man medh tachnemlighet desto bätre kan komma till rätta. Hwarl. och bära der ähåga före, att samma folk må blifwa så skifftat och exerceret, att wij måge haffua ähra och tienst af them när wij them bruka wele. Desslikest så framst wij funne gott till att fordra then vthskriffne Ryttare till Ottar Regementer till foot och till än Ryttusende hester, att de och måge blifwa så försedde medh Kläder, att wij icke måge lijda skada af them haffua måge, derom öffuer j så medh V. Ka: Skattmästare samt Landt Commissarius flijteligt affhalla wele. Wij befale eder Gudh alzmechtigh. Aff wårt Feltläger widh Nürnberg den 26 Junij Anno 1632.

Gustavus Adolphus

Till Oss Ährligh, wår och Swerigis
Rijkes troo Man, Rådh, Marsk, och
General Feltherre, Edle Wälborne her
Jacob de Lagardie, Greffue till Läckö
Frijherre till Eckholmen, Herre till
Kolka, Rydha och Runsböö, Riddare
synnerligen

Nådeligen

Stockholm

Cowlt 4 5 8

28. Okt. 32

Gustaf Adolph med Gudz nåde Sweriges
Göthes och Wendes Konung, Storfurste
till Finland, Hertig uthi Estland och Ca-
relen, Herre öfwer Ingermanland.

Wår synnerlige ynnest, nådige wilie och benägenheet med Gud alzmechtig tillförene.
Wij kunne eder, her Marsk, nådeligen icke förhålla, att effter som i för åt wårt breef
till samptlige Rijksens Rådh det wij hafwe låtet göra den förordning, att Åtta Rege-
menter till foot, deraf sex i Swerige och twå i Finland, så att Tiotusend Femhundrade
gårdar i Swerige och femtonhundrade i Finland skole till wåhren hollas wnderrätta, till
att kunna skee, och om Wij dem behöfwe; Hwarföre och aldenstund Wij äre anlägne
det samma folck må blifwa med alle delar wäl försörgdt, och i öfwerförandet achtas
som een ögnasten, på det de icke måge komma under; Så är Wår nådige wilie, att i
icke allenast drage der åhåga före, att alle delar som äre förnödne till dess utredning
och öfwerförsel, hwilket att i af det Förslag som Wij hafwe göra låtet öfwer samma ut-
redning kunne see, i hwad proportion det är och af hwad Renter sådant skal tages både i
Swerige och Finland måge göres färdige, och att i för mehre richtigheet skuld låte för-
dra sådant ut, och läggia det på wisse orter, under eder egen direction: så att ingen må
hafwa der med att göra än i allena, och de der i till införordnandet eder substituere-
[illegible], att i göre eder [illegible] person til [illegible], till att wara dem fölgachtige öfwer Siön
och in på Tyske botnen, på det de förmedelst eder omsyn och åhåga måge så myket bätter
öfwerkomma, och icke som understundom plägar hända af wanskötzla och elakt underhold
[illegible]. [illegible] göres Oss [illegible]. Och wele Wij in Januario eller Februario
eder avisera, om Wij dem behöfwe hijt ut eller icke. Doch moste i icke dess minder anwända
all flijt, till att låta i medler tijd införordna hwad som der till är förnödet. Wij förbli-
fwe eder med gunst benägne. Och befale eder Gud alzmechtig. Af wårt Hufwud-
qwarteer i Arnstadt uthi Thüringen den 28. Octobris, Åhr 1632.

Gustavus Adolphus

29. Oct. 1632.

Gustaf Adolph medh Gudz nåde, Sweriges, Giöthes och Wendes Konung, Storfurste til Finland, Hertig vthi Estland och Carelen, Herre vtöfwer Ingermanland.

Wår synnerlige ynnest och nådige benägenheet medh Gudh Alzmechtig tillförenn. Edert, Her Marsk, j förstå så af wårt breff till Samptelige Rijkz Rådh, så wäll som af wårt breff till eder å part huru sedan wij wele hafwa Edra Regementer till fot och fyra tusende Ryttare i Swerige och Finland i beredskap, och huadh medell wij til deras Vnderhåldning hafwe förordnet, och huru wij wele, at j så fremt wij finne godt till at kalla dem hijt vth, för mehra richtigheet skuldh och vnkommerligen på det de måge blifwa tilbörligen försedde medh Prouiant öfwer Siön, och elliest medh godh ordre öfwerkomma Committeret der direction samma Vnderhåldnings deputat. Deslikes wele wij, at j skole wara dem fölgachtige in på Tyske Botnen. Hwarwell wiidare wij til det högsta befahre, at de icke måge blifwa wäll och tilbörligen försedde medh Prouiant och andre deler, och för denskuld måtte dem så gå i hånds som medh dem der efter oss öfwerkomne äre, lydha hunger på Siön, siukna och dö bort, och de så som igen blifwa, vthhungrade framkomma, och oss ingen tienst praestere kunna, hwilket sedan på intet sätt står till at redressera. Derföre wele wij nödigest hafwa eder ännu påminte och förmante, at j för all ting lathe eder wara anlägit och befalet, till at vthsätzen huadh som till samma Vnderhåldning är förordnet och hafwa det vnder eder egen direction, så at på huadh tijdh wij dem forder, då alle deler, vnkommerligen Prouiant och Resefoder måtte wara för dem tilredz, Och at j sielfwe äre dem in på Tyske Botnen fölgachtige. På denne sidan wele wij så läggia, at Commissarier skole wara för dem anten i Wissmar eller Stralsundh, eller hwarest wij wele at de här på Tyske botnen skole Landstiga, Den hwilket wij och framdeles widare ordre gifwa wele, som skole wara dem fölgachtige till oss och vnder wägen medh nödtorfftigt Vnderhold försörja. Dette wele j medh högste flijt beställa. Och wij eder Gudh befallandes. Aff wårt Kongl. Hufwudqwarteer i Büttstedt vthi Thüringen den 29. Octobr. 1632.

Gustavus Adolphus

Till Högwälborne och Sweriges Rijkes
Jtem Man, Rådh, Marsk, och General
Fältherre, Edle Wälborne Jacob de
Lagardie, Grefwe till Läckö,
Frijherre till Eckholmen, Herre
till Kolck och Runsa, Riddere;

Nådeligen

Stockholm

Krigsfolcks uthredning pro Anno 1633.

Debet.

Penninger — Fråå Swerige

6. Regim. till foot — Åhrs Lön — a 3604 — 21624; 1 Månad Lähning — a 4448 — 26688 — 48312

20. Comp. Ryttare — 1 Måns. Sold — a 777 — 15540; 2500 t. Hafra — a 2 [illegible] — 5000; Tracht för hvar hest a 7 [illegible] — 17500 — 38040

Öfver Regim. Offic: på de 20 Comp. som äre 2½ Reg:

2. Öfwerste	a 160	320
3. Öfw. Leut:	a 100	300
3. Majorer	a 60	180
3 Quart:	a 40	120
3. Regim. Skrif.	a 40	120
3. Regim. Predik.	a 40	120
3. Regim. Barberer	a 40	120

— 1280 — 39320.

Proviant

Hvar Person	På 6 Regim. fotfolck		2500 Ryttare	Summa på Proviant		
¾ t.	Brödh	5400 t.	1875	7275 t.	a 3 [illegible]	21825
1 t.	Öl	7200 t.	2500	9700 t.	a 2 [illegible]	19400
1½ ℔	Kiött	10800 ℔	3750	14550 ℔	a 1 [illegible]	14550
1½ ℔	Fisk	10800 ℔	3750	14550 ℔	a 1 [illegible]	14550
2 [illegible]	Smör	720 ℔	250	970 ℔	a 2 [illegible]	1940
2 [illegible]	Salt	720 ℔	250	970 ℔	a 1 [illegible]	970

— 73235

Summa: 160867.

Credit.

Af Bergzskiölden i Swerige — 100000
Af [illegible] Tullen — 60000.
— 160000

Penninger — Debet. — Fråå Finland

2 Regim. till foot — Åhrs lön. a 3604 — 7208; 1 Måns Lähn. 4448 — 8896; Tracht 3 [illegible] för hvar Mån — 7200. — 23304 — 23304

12 Comp. Ryttare — 1 Måns. Sold. a 777 — 9324; 1500 t. Hafra. 2 [illegible] — 3000; Tracht för hvar hest — 7 [illegible] — 10500 — 22824

1 Öfwerste		160
2. Öfw. Leut:	a 100	200.
2 Majorer	a 60	120.
2 Quartm:	a 40	80.
2 Regim. Skrif.	a 40	80
2 Prester	a 40	80
2 Regim. Balber.	a 40	80.

— 800 — 23624.

Proviant

Hvar Person	på 2. Regim. fotfolck	1500 Ryttare	Summa på Proviant		
¾ t.	Brödh 1800 t.	1125 t.	2925 t.	a 3 [illegible]	8775
1 t.	Öl 2400 t.	1500 t.	3900 t.	a 2 [illegible]	7800
1½ ℔	Kiött 3600 ℔	2250 ℔	5850 ℔	a 1 [illegible]	5850
1½ ℔	Fisk 3600 ℔	2250 ℔	5850 ℔	a 1 [illegible]	5850
2 [illegible]	Smör 240 ℔	150 ℔	390 ℔	a 2 [illegible]	780
2 [illegible]	Salt 240 ℔	150 ℔	390 ℔	a 1 [illegible]	390

— 29445

Summa: 76373.

Credit.

Af Finlands Ränta skal betalas på denne Expeditionen — 76000